

Belgische Senaat

Buitengewone Zitting 2014

6-1

Plenaire vergaderingen
Donderdag 3 juli 2014

Openingsvergadering

Handelingen

Session extraordinaire 2014

Sénat de Belgique

Annales

Séances plénières
Jeudi 3 juillet 2014

Séance d'ouverture

6-1

De **Handelingen** bevatten de integrale tekst van de redevoeringen in de oorspronkelijke taal. Deze tekst werd goedgekeurd door de sprekers. De vertaling – *cursief gedrukt* – verschijnt onder de verantwoordelijkheid van de dienst Verslaggeving. Van lange uiteenzettingen is de vertaling een samenvatting.

De nummering bestaat uit het volgnummer van de legislatuur sinds de hervorming van de Senaat in 1995, het volgnummer van de vergadering en de paginering.

Voor bestellingen van Handelingen en Vragen en Antwoorden van Kamer en Senaat:
Dienst Publicaties Kamer van volksvertegenwoordigers, Natieplein 2 te 1008 Brussel, tel. 02/549.81.95 of 549.81.58.

Deze publicaties zijn gratis beschikbaar op de websites van Senaat en Kamer:
www.senate.be   www.dekamer.be

Abréviations – Afkortingen

CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
cdH	centre démocrate Humaniste
Ecolo	Écologistes confédérés pour l'organisation de luttes originales
MR	Mouvement réformateur
N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
Open Vld	Open Vlaamse liberalen en democraten
PS	Parti Socialiste
sp.a	socialistische partij anders
VB	Vlaams Belang

Les **Annales** contiennent le texte intégral des discours dans la langue originale. Ce texte a été approuvé par les orateurs. Les traductions – *imprimées en italique* – sont publiées sous la responsabilité du service des Comptes rendus. Pour les interventions longues, la traduction est un résumé.

La pagination mentionne le numéro de la législature depuis la réforme du Sénat en 1995, le numéro de la séance et enfin la pagination proprement dite.

Pour toute commande des Annales et des Questions et Réponses du Sénat et de la Chambre des représentants: Service des Publications de la Chambre des représentants, Place de la Nation 2 à 1008 Bruxelles, tél. 02/549.81.95 ou 549.81.58.

Ces publications sont disponibles gratuitement sur les sites Internet du Sénat et de la Chambre:
www.senate.be   www.lachambre.be

Inhoudsopgave

Onderzoek van de geloofsbrieven en eedaflegging van de senatoren aangewezen door het Vlaams Parlement, van de senatoren aangewezen door het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en van de senator aangewezen door het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap	4
Commissie voor het Onderzoek van de geloofsbrieven	4
Geldigverklaring van de geloofsbrieven en eedaflegging	5
Regeling van de werkzaamheden	17
Ontslag en benoeming van regeringsleden	17
Brussels Hoofdstedelijk Parlement	17
Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement	18
Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie	18
Vergadering van de Franse Gemeenschapscommissie	18
Waals Parlement	18
Parlement van de Franse Gemeenschap	18
Vlaams Parlement	18
Parlament der Deutschsprachigen Gemeinschaft	18
Berichten van verhindering	19
Bijlage	
Zetelverdeling voor de door het Vlaams Parlement aangewezen senatoren	20
Zetelverdeling voor de door het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement aangewezen senatoren	21

Sommaire

Vérification des pouvoirs et prestation de serment des sénateurs désignés par le Parlement de la Communauté française, le Parlement wallon et le groupe linguistique français du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale, des sénateurs désignés par le Parlement flamand et du sénateur désigné par le Parlement de la Communauté germanophone	4
Commission de Vérification des pouvoirs	4
Validation des pouvoirs et prestation de serment	5
Ordre des travaux	17
Démission et nomination de membres du gouvernement	17
Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale	17
Assemblée réunie de la Commission communautaire commune du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale	18
Assemblée de la Commission communautaire flamande	18
Assemblée de la Commission communautaire française	18
Parlement wallon	18
Parlement de la Communauté française	18
Parlement flamand	18
Parlament der Deutschsprachigen Gemeinschaft	18
Excusés	19
Annexe	
Répartition des sièges pour les sénateurs désignés par le Parlement flamand	20
Répartition des sièges pour les sénateurs désignés par le Parlement de la Communauté française, le Parlement wallon et le groupe linguistique français du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale	21

Voorzitter: de heer Rik Daems

(De vergadering wordt geopend om 15.06 uur.)

Onderzoek van de geloofsbrieven en eedaflegging van de senatoren aangewezen door het Vlaams Parlement, van de senatoren aangewezen door het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en van de senator aangewezen door het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap

De voorzitter. – De vergadering is geopend.

Ik verzoek mevrouw Anne Lambelin en de heer Jean-Jacques De Gucht, die als jongste leden van de vergadering met mij het voorlopig bureau vormen, naast mij plaats te nemen.

De Senaat vergadert heden, overeenkomstig artikel 2 van het koninklijk besluit van 25 april 2014 houdende bijeenroeping van de kiescolleges voor de verkiezing van de Kamer van volksvertegenwoordigers en bijeenroeping van de nieuwe Kamers.

Vandaag komt de Senaat voor het eerst samen in zijn nieuwe hoedanigheid, zoals die vorm heeft gekregen in de wetten met betrekking tot de zesde staatshervorming. We beleven dus een historisch moment.

Het is mij dan ook een grote eer de buitengewone zitting 2014, die de start geeft van de nieuwe instelling, voor geopend te verklaren.

Commissie voor het Onderzoek van de geloofsbrieven

De voorzitter. – Overeenkomstig artikel 3 van het Reglement, vormen de zeven oudste leden in jaren de commissie voor het Onderzoek van de geloofsbrieven.

Het zijn de heren Brotchi, Peumans en Bourgeois, de dames Vienne en Zrihen, en de heren Wahl en Mampaka Mankamba.

Bij de Senaat zijn de dossiers aanhangig betreffende de aanwijzing van de senatoren door de Gemeenschaps- en Gewestparlementen, naar aanleiding van de verkiezing van hun leden door het kiezerskorps op 25 mei 2014.

Overeenkomstig artikel 4 van het Reglement, stel ik voor deze dossiers voor onderzoek te verzenden naar de commissie voor het Onderzoek van de geloofsbrieven, die verslag moet uitbrengen aan de Senaat.

Het Bureau heeft de bewijsstukken ontvangen betreffende de zetelverdeling en de aanwijzing van de senatoren, alsook de bezwaarschriften waartoe deze aanleiding hebben gegeven.

De *Parti du Travail de Belgique* heeft een klacht ingediend tegen de beslissing van de griffier met betrekking tot de zetelverdeling voor de deelstaatsenatoren.

Ik verzoek de leden van de commissie onmiddellijk te vergaderen in zaal E, teneinde tot het onderzoek van de

Présidence de M. Rik Daems

(La séance est ouverte à 15 h 06.)

Vérification des pouvoirs et prestation de serment des sénateurs désignés par le Parlement de la Communauté française, le Parlement wallon et le groupe linguistique français du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale, des sénateurs désignés par le Parlement flamand et du sénateur désigné par le Parlement de la Communauté germanophone

M. le président. – La séance est ouverte.

Je prie Mme Anne Lambelin et M. Jean-Jacques De Gucht qui, en tant que plus jeunes membres de l'assemblée, forment avec moi le bureau provisoire, de prendre place à mes côtés.

Le Sénat se réunit aujourd'hui en vertu de l'article 2 de l'arrêté royal du 25 avril 2014 portant convocation des collèges électoraux pour l'élection de la Chambre des représentants, ainsi que convocation des nouvelles Chambres.

Le Sénat se réunit aujourd'hui pour la première fois en sa nouvelle qualité, telle qu'elle a été définie dans les lois relatives à la 6e réforme de l'État. Nous vivons donc un moment historique.

C'est dès lors un grand honneur pour moi de déclarer ouverte la session extraordinaire de 2014, qui marque le départ de la nouvelle institution.

Commission de Vérification des pouvoirs

M. le président. – Conformément à l'article 3 du Règlement, les sept membres les plus âgés sont appelés à former la Commission de Vérification des pouvoirs.

Il s'agit de MM. Brotchi, Peumans et Bourgeois, Mmes Vienne et Zrihen, et MM. Wahl et Mampaka Mankamba.

Le Sénat est saisi des dossiers relatifs à la désignation des sénateurs par les Parlements de Communauté et de Région, à la suite de l'élection de leurs membres par le corps électoral le 25 mai 2014.

Conformément à l'article 4 du Règlement, je vous propose d'envoyer ces dossiers à la Commission de Vérification des pouvoirs, qui aura à faire rapport au Sénat.

Le Bureau est saisi des pièces justificatives concernant la répartition des sièges et la désignation des sénateurs ainsi que des réclamations auxquelles celles-ci ont donné lieu.

Le Parti du Travail de Belgique a déposé une réclamation contre la décision du greffier relative à la répartition des sièges pour les sénateurs des entités fédérées.

Je prie les membres de la commission de se réunir immédiatement dans la salle E, afin de procéder à l'examen

dossiers over te gaan.

De heer Philippe Henry (Ecolo). – *Dit is een belangrijke stap voor de installatie van onze assemblee. We moeten er dus nauwgezet op toezien dat de regels inzake de goedkeuring van de geloofsbrieven worden nageleefd.*

We moeten vermijden dat iemand tegelijkertijd rechter en partij is. Iedereen weet dat de vraag over de cumul van een lokaal mandaat en het mandaat van deelstaatsenator één lid van de commissie rechtstreeks aangaat.

Het lijkt me dan ook normaal dat die persoon, net zoals in andere assemblees, zich in de discussie over dit punt onthoudt.

De voorzitter. – *Zoals u weet, moet de commissie, die conform het Reglement is opgericht, beslissen of een persoon al dan niet kan deelnemen aan de beraadslaging. Ik ben er zeker van dat de voorzitter, de heer Brotchi, in alle wijsheid over dit punt zal beslissen.*

Ik stel voor de vergadering te schorsen totdat de commissie voor het Onderzoek van de geloofsbrieven haar werkzaamheden zal hebben beëindigd. (*Instemming*)

(De vergadering wordt geschorst om 15.11 uur. Ze wordt hervat om 16.45 uur.)

Geldigverklaring van de geloofsbrieven en eedaflegging

De voorzitter. – Aan de orde is het onderzoek van de geloofsbrieven van de senatoren die door de Gemeenschaps- en Gewestparlementen werden aangewezen naar aanleiding van de verkiezing van hun leden door het kiezerskorps op 25 mei 2014.

Het woord is aan mevrouw Zrihen en de heer Peumans om voorlezing te doen van het verslag van de commissie voor het Onderzoek van de geloofsbrieven.

Mevrouw Olga Zrihen (PS). – *Dames en heren, hierbij lees ik het ontwerpverslag van de commissie voor het Onderzoek van de geloofsbrieven, belast met het onderzoek van de geloofsbrieven van de senatoren aangewezen door het Vlaams Parlement, van de senatoren aangewezen door het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement en van de senator aangewezen door het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap.*

Uw commissie heeft kennisgenomen van het proces-verbaal van de griffier van de Senaat van 4 juni 2014 betreffende de zetelverdeling voor de door het Vlaams Parlement aangewezen senatoren. Het proces-verbaal is als bijlage bij dit verslag gevoegd.

Uw commissie heeft vervolgens kennisgenomen van de lijsten die de voorzitter van het Vlaams Parlement op 1 juli 2014 met toepassing van artikel 212 van het Kieswetboek aan de griffier van de Senaat heeft bezorgd. Op die lijsten hebben de politieke formaties in het Vlaams Parlement waaronder de zetels werden verdeeld, de volgende parlementsliden tot senator aangewezen:

– voor de politieke formatie A: mevrouw Ingrid Lieten, mevrouw Katia Segers, mevrouw Güler Turan en de heer Bart Van Malderen;

des dossiers.

M. Philippe Henry (Ecolo). – Il s'agit d'une étape très importante pour l'installation de notre assemblée. Nous devons donc être particulièrement vigilants quant au respect des règles en matière de validation des pouvoirs.

Il est essentiel d'éviter qu'une personne soit à la fois juge et partie. Or nul n'ignore qu'un membre de cette commission est concerné par la question du cumul d'un mandat communal et d'un mandat de sénateur de communauté ou de région.

Il me semblerait dès lors normal, comme ce fut par ailleurs le cas dans d'autres assemblées, que cette personne se déporte de la discussion sur ce point-là.

M. le président. – Comme vous le savez, il appartient à la commission, constituée conformément au Règlement, de décider si une personne peut ou non participer à la délibération. Je suis certain que son président, M. Brotchi, tranchera ce point en toute sagesse.

Je propose de suspendre maintenant la séance jusqu'à ce que la Commission de Vérification des pouvoirs ait terminé ses travaux. (*Assentiment*)

(La séance, suspendue à 15 h 11, est reprise à 16 h 45.)

Validation des pouvoirs et prestation de serment

M. le président. – L'ordre du jour appelle la vérification des pouvoirs des sénateurs désignés par les Parlements de Communauté et de Région, à la suite de l'élection de leurs membres par le corps électoral le 25 mai 2014.

La parole est à Mme Zrihen et M. Peumans pour donner lecture du rapport de la Commission de Vérification des pouvoirs.

Mme Olga Zrihen (PS). – Mesdames et messieurs, je vous donne lecture du projet de rapport de la Commission de Vérification des pouvoirs, en charge de la vérification des pouvoirs des sénateurs désignés par le Parlement flamand, par le Parlement de la Communauté française, par le Parlement wallon et le groupe linguistique français du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale, ainsi que du sénateur désigné par le Parlement de la Communauté germanophone.

Votre commission a pris connaissance du procès-verbal du 4 juillet 2014 émanant du greffier du Sénat concernant la répartition des sièges pour les sénateurs désignés par le Parlement flamand. Ce procès-verbal est annexé au présent rapport.

Votre commission a dès lors pris connaissance des listes envoyées, le 1er juillet 2014, par le président du Parlement flamand au greffier du Sénat, en application de l'article 212 du Code électoral. Les formations politiques présentes au Parlement flamand, entre lesquelles les sièges ont été répartis, ont désigné sur ces listes les parlementaires suivants comme sénateurs :

– pour la formation politique A : Mme Ingrid Lieten, Mme Katia Segers, Mme Güler Turan et M. Bart Van Malderen ;

- voor de politieke formatie B: de heer Geert Bourgeois, mevrouw Cathy Coudyser, mevrouw Annick De Ridder, mevrouw Lieve Maes, de heer Philippe Muyters, de heer Jan Peumans, mevrouw Elke Sleurs, de heer Wilfried Vandaele, de heer Karl Vanlouwe en de heer Ben Weys;
- voor de politieke formatie C: mevrouw Ann Brusseeel, de heer Rik Daems, de heer Jean-Jacques De Gucht en mevrouw Martine Taelman;
- voor de politieke formatie D: mevrouw Elisabeth Meuleman en de heer Wouter Vanbesien;
- voor de politieke formatie E: mevrouw Karin Brouwers, mevrouw Sonja Claes, mevrouw Bianca Debaets, mevrouw Sabine de Bethune, mevrouw Cindy Franssen, de heer Peter Van Rompuy en de heer Johan Verstreken;
- voor de politieke formatie F: de heer Guy D'haeseleer en mevrouw Anke Van dermeersch.

Uw commissie heeft vastgesteld dat het aantal senatoren dat werd aangewezen per politieke formatie, overeenstemt met het aantal zetels dat door de griffier van de Senaat overeenkomstig artikel 210octies van het Kieswetboek aan de politieke formaties is toegekend.

Uw commissie heeft eveneens vastgesteld dat twee van de door het Vlaams Parlement aangewezen senatoren op de dag van hun verkiezing hun woonplaats hebben in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad. Het gaat om mevrouw Brusseeel en mevrouw Debaets. Bijgevolg is het voorschrift van artikel 67, §2, eerste lid, van de Grondwet, nageleefd.

Uw commissie acht het overbodig de verkiesbaarheid van de door het Vlaams Parlement aangewezen senatoren te onderzoeken, aangezien dat onderzoek reeds door het Vlaams Parlement is verricht.

Uw commissie heeft derhalve de eer u voor te stellen de personen die door het Vlaams Parlement zijn aangewezen, als leden van de Senaat toe te laten.

De heer Jan Peumans (N-VA). – Uw commissie heeft kennisgenomen van het proces-verbaal van de griffier van de Senaat van 4 juni 2014 betreffende de zetelverdeling voor de door het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement aangewezen senatoren. Het proces-verbaal is als bijlage bij dit verslag gevoegd.

Bij brief van 26 juni 2014 hebben de heren Peter Mertens en Michaël Verbauwhede een bezwaarschrift ingediend dat betrekking heeft op die zetelverdeling.

Luidens het proces-verbaal van 4 juni 2014 mag de politieke formatie G – de kandidatenlijsten van PTB-GO! voor de verkiezing van het Waals Parlement en van PTB*PVDA-GO! voor de verkiezing van de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement – niet deelnemen aan de zetelverdeling, omdat ze niet voldoet aan de in artikel 210decies, §2, van het Kieswetboek bepaalde voorwaarde. De verzoekers vragen dat de beslissing van de griffier wordt herzien en dat een zetel wordt toegekend aan hun politieke formatie.

De verzoekers vragen eveneens om door de commissie te

- pour la formation politique B : M. Geert Bourgeois, Mme Cathy Coudyser, Mme Annick De Ridder, Mme Lieve Maes, M. Philippe Muyters, M. Jan Peumans, Mme Elke Sleurs, M. Wilfried Vandaele, M. Karl Vanlouwe et M. Ben Weys ;
- pour la formation politique C : Mme Ann Brusseeel, M. Rik Daems, M. Jean-Jacques De Gucht et Mme Martine Taelman ;
- pour la formation politique D : Mme Elisabeth Meuleman et M. Wouter Vanbesien ;
- pour la formation politique E : Mme Karin Brouwers, Mme Sonja Claes, Mme Bianca Debaets, Mme Sabine de Bethune, Mme Cindy Franssen, M. Peter Van Rompuy et M. Johan Verstreken ;
- pour la formation politique F : M. Guy D'haeseleer et Mme Anke Van dermeersch.

Votre commission a constaté que le nombre de sénateurs désignés par formation politique correspond au nombre de sièges attribués par le greffier du Sénat aux formations politiques, conformément à l'article 210octies du Code électoral.

Votre commission a également constaté que deux des sénateurs désignés par le Parlement flamand étaient, au jour de leur élection, domiciliés dans la région bilingue de Bruxelles-Capitale. Il s'agit de Mme Brusseeel et de Mme Debaets. En conséquence, il est satisfait au prescrit de l'article 67, §2, alinéa 1er, de la Constitution.

Votre commission estime superfétatoire d'examiner l'éligibilité des sénateurs désignés par le Parlement flamand, ce dernier ayant déjà procédé à pareil examen.

Votre commission a dès lors l'honneur de vous proposer d'admettre comme membres du Sénat les personnes désignées par le Parlement flamand.

M. Jan Peumans (N-VA). – *Votre commission a pris connaissance du procès-verbal du 4 juin 2014 émanant du greffier du Sénat concernant la répartition des sièges pour les sénateurs désignés par le Parlement de la Communauté française, le Parlement wallon et le groupe linguistique français du Parlement de la Région de Bruxelles. Ce procès-verbal est annexé au présent rapport.*

Par lettre du 26 juin 2014, MM. Peter Mertens et Michaël Verbauwhede ont introduit une réclamation au sujet de cette répartition de sièges.

Aux termes du procès-verbal du 4 juin 2014, la formation politique G (listes de candidats de PTB-GO! pour l'élection du Parlement wallon et de PTB*PVDA-GO! pour l'élection du groupe linguistique français du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale) ne peut entrer en considération pour la répartition des sièges car elle ne satisfait pas à la condition fixée par l'article 210decies, §2, du Code électoral. Les requérants demandent de revoir cette décision du greffier et d'attribuer un siège à leur formation politique.

Les requérants demandent également à être entendus par la commission. Votre commission est d'avis que l'argumentation

worden gehoord. Uw commissie is van mening dat de door de verzoekers in hun bezwaarschrift aangevoerde middelen voldoende duidelijk zijn en door de commissie kunnen worden onderzocht zonder dat het nodig is de verzoekers te horen.

De door de verzoekers aangevochten beslissing van de griffier van de Senaat is in het proces-verbaal van 4 juni 2014 als volgt gemotiveerd: “Overeenkomstig artikel 210decies, §2, van het Kieswetboek mogen enkel politieke formaties die zowel bij de verkiezing van het Waals Parlement als bij de verkiezing van de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement minstens vijf procent behalen van het algemeen totaal van de geldig uitgebrachte stemmen, deelnemen aan de zetelverdeling. Aangezien het totaal van de geldig uitgebrachte stemmen voor de verkiezing van de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement 409 048 bedraagt en de lijst 18, PTB*PVDA-GO!, 15 777 stemmen behaalt, voldoet de politieke formatie G niet aan die voorwaarde en neemt ze bijgevolg niet deel aan de zetelverdeling.”

In hun eerste middel betogen de verzoekers dat de beslissing van de griffier berust op een verkeerde interpretatie van artikel 210decies, §2, van het Kieswetboek. Volgens hun lezing van de bepaling bedraagt de kiesdrempel voor een politieke formatie vijf procent van de som van de bij beide verkiezingen, voor het Waals Parlement en de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, geldig uitgebrachte stemmen. Aangezien hun politieke formatie meer dan vijf procent van het totaal van de bij de twee verkiezingen samen uitgebrachte stemmen heeft behaald, mocht ze volgens de verzoekers niet worden uitgesloten van de zetelverdeling.

Uw commissie stelt vast dat, zelfs indien zou worden aangenomen dat de tekst van artikel 210decies, §2, van het Kieswetboek, op zichzelf beschouwd aanleiding kan geven tot verschillende interpretaties, de parlementaire voorbereiding van het artikel, met inbegrip van het advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State, geen enkele twijfel laat bestaan over de bedoeling van de wetgever om de vijfprocentdrempel bij elk van beide verkiezingen afzonderlijk in te stellen. We kunnen hierbij onder meer verwijzen naar de stukken van de Senaat nr. 5-1744/1, p. 6; nr. 5-1744/2, pp. 10-11; en nr. 5-1744/5, p. 7. Bijgevolg heeft de griffier van de Senaat, door op basis van de in het proces-verbaal vermelde vaststellingen de politieke formatie van de verzoekers uit te sluiten van de zetelverdeling, artikel 210decies, §2, van het Kieswetboek correct toegepast.

In hun tweede en derde middel betogen de verzoekers dat artikel 210decies, §2, van het Kieswetboek, in de interpretatie dat de vijfprocentdrempel voor beide verkiezingen afzonderlijk geldt, een schending inhoudt van enerzijds artikel 68, §1, derde en vierde lid, en anderzijds de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Volgens de verzoekers heeft de grondwetgever, wanneer hij de wetgever in artikel 68, §1, derde en vierde lid, heeft opgedragen het stelsel van evenredige vertegenwoordiging te bepalen met toepassing waarvan de zetels van de deelstaatsenatoren van de Franse taalgroep worden verdeeld, daarbij niet de machtiging gegeven om een bijkomende kiesdrempel vast te stellen. Door de vaststelling van die kiesdrempel heeft de wetgever een verschil in behandeling

développée par les requérants dans leur lettre de réclamation est suffisamment claire et que la commission peut l'examiner sans devoir entendre les requérants.

La décision du greffier du Sénat, attaquée par les requérants, est motivée comme suit dans le procès-verbal du 4 juin 2014 : « Conformément à l'article 210decies, §2, du Code électoral, seules les formations politiques qui obtiennent au moins cinq pour cent du total général des votes valablement exprimés aussi bien pour l'élection du Parlement wallon que pour l'élection du groupe linguistique français du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale, peuvent participer à la répartition des sièges. Comme le total des votes valablement exprimés pour l'élection du groupe linguistique français du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale s'élève à 409 048 et que la liste 18 'PTB*PVDA-GO!' obtient 15 777 votes, la formation politique G ne satisfait pas à cette condition et ne participe dès lors pas à la répartition des sièges. »

Dans leur premier moyen, les requérants soutiennent que la décision du greffier repose sur une interprétation erronée de l'article 210decies, §2, du Code électoral. Selon les requérants, la lecture de l'article précité établit comme seuil électoral pour une formation politique cinq pour cent de la somme des votes valablement exprimés lors des deux élections (Parlement wallon et groupe linguistique français du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale). Étant donné que leur formation politique a obtenu plus de cinq pour cent de la somme des votes exprimés lors des deux élections, elle ne pouvait, selon les requérants, être exclue de la répartition des sièges.

Votre commission constate que, à supposer que le texte en soi de l'article 210decies, §2, du Code électoral, puisse donner lieu à diverses interprétations, les travaux parlementaires de cet article, en ce compris l'avis de la section législation du Conseil d'État, ne laissent subsister aucun doute sur l'intention du législateur d'instaurer séparément, pour chacune des deux élections, le seuil électoral de cinq pour cent (voir entre autres doc. Sénat, n° 5-1744/1, p. 6 ; n° 5-1744/2, pp. 10-11 et n° 1744/5, p. 7).

Il en résulte qu'en excluant la formation politique des requérants de la répartition des sièges, sur la base des constatations indiquées dans le procès-verbal, le greffier du Sénat a correctement appliqué l'article 210decies, §2, du Code électoral.

Dans leur deuxième et troisième moyen, les requérants soutiennent que l'article 210decies, §2, du Code électoral, interprété comme instaurant séparément, pour chacune des deux élections, le seuil de cinq pour cent, constitue une violation, d'une part de l'article 68, §1, alinéas 3 et 4, de la Constitution, et d'autre part des articles 10 et 11 de cette dernière.

Selon les requérants, lorsque le constituant, dans l'article 68, §1, alinéas 3 et 4, charge le législateur de déterminer le système de représentation proportionnelle, sur la base duquel il est procédé à la répartition des sièges des sénateurs du groupe linguistique français des entités fédérées, il ne lui permet pas pour autant de fixer un seuil électoral additionnel. En fixant pareil seuil électoral, le législateur a instauré une différence de traitement défavorable aux petits partis

ingesteld die nadelig is voor kleine partijen. Bovendien treft de kiesdrempel enkel Franstalige politieke formaties. Volgens de verzoekers heeft de wetgever voor dat dubbele verschil in behandeling geen objectieve en redelijke verantwoording gegeven en schendt artikel 210decies, §2, van het Kieswetboek, zoals het bij de zetelverdeling is toegepast, bijgevolg de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Mevrouw Olga Zrihen (PS). – *Uw commissie wijst erop dat, in tegenstelling tot wat de verzoekers beweren, de invoering van bijkomende kiesdrempels tijdens de parlementaire voorbereiding van de nieuwe bepalingen van het Kieswetboek wel degelijk is verantwoord – verslag van de commissie voor de Institutionele Aangelegenheden, stuk Senaat, nr. 5-1744/5, pp. 28-30. Los daarvan is de Senaat binnen het kader van de geldigverklaring van de verrichtingen die tot de samenstelling van de Senaat leiden, niet bevoegd om zich uit te spreken over principiële bezwaren die betrekking hebben op de grondwettigheid van de wetten die die samenstelling regelen.*

In hun vierde middel betogen de verzoekers dat artikel 210decies, §2, van het Kieswetboek, in de interpretatie dat de vijfprocentdrempel voor beide verkiezingen afzonderlijk geldt, een schending inhoudt van artikel 3 van het Eerste Protocol bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM). De dubbele kiesdrempel heeft tot gevolg dat een politieke formatie die meer dan vijftig procent van de stemmen behaalt bij de verkiezing voor het Waals Parlement, maar minder dan vijf procent bij de verkiezing voor de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, niet vertegenwoordigd is in de Senaat. Doordat het die situatie mogelijk maakt, schendt artikel 210decies, §2, van het Kieswetboek, de bij artikel 3 van het Eerste Protocol gewaarborgde vrije meningsuiting van het volk bij het kiezen van de wetgevende macht.

Net zoals dat voor grondwettigheidsbezwaren het geval is, is de Senaat binnen het kader van de geldigverklaring van de verrichtingen die tot de samenstelling van de Senaat leiden, niet bevoegd om zich uit te spreken over bezwaren die betrekking hebben op de verenigbaarheid van de op die verrichtingen toepasselijke wetgeving met internationale verdragen.

In hun laatste middel betogen de verzoekers dat de procedure voor het onderzoek van de geloofsbrieven in de Senaat en het ontbreken van enig rechtsmiddel tegen de beslissing van de Senaat, niet verenigbaar is met het EVRM, zoals blijkt uit het arrest van het Europees Hof voor de rechten van de mens in de zaak-Grosaru tegen Roemenië.

Krachtens artikel 48 van de Grondwet onderzoekt elke Kamer de geloofsbrieven van haar leden en beslecht ze de geschillen die hieromtrent rijzen. Artikel 231, eerste lid, van het Kieswetboek bepaalt verder dat alleen de Kamer van volksvertegenwoordigers en de Senaat uitspraak doen over de geldigheid van de kiesverrichtingen. Bij de toepassing van de vermelde grondwettelijke en wettelijke bepalingen komt het de Senaat niet toe zich over de verenigbaarheid van die bepalingen met het EVRM uit te spreken.

Om al deze redenen is uw commissie van oordeel dat de bezwaren van de verzoekers tegen de zetelverdeling voor de door het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals

politiques. De plus, le seuil électoral n'a d'impact que pour les formations politiques francophones. Selon les requérants, le législateur n'a donné aucune justification objective et raisonnable de cette double différence de traitement ; en conséquence, l'article 210decies, §2, du Code électoral, dans l'application qui en est faite pour l'attribution des sièges, viole les articles 10 et 11 de la Constitution.

Mme Olga Zrihen (PS). – *Votre commission fait remarquer que, contrairement à ce qu'affirment les requérants, l'instauration de seuils électoraux additionnels a bel et bien fait l'objet d'une justification lors des travaux parlementaires sur les nouvelles dispositions du Code électoral – rapport de la commission pour les Affaires institutionnelles, doc. Sénat, n° 5-1744/5, pp. 28-30. Indépendamment de cela, dans le cadre de la validation des opérations aboutissant à la composition du Sénat, ce dernier n'est pas compétent pour se prononcer sur les objections de principe mettant en cause la constitutionnalité des lois qui règlent cette composition.*

Dans leur quatrième moyen, les requérants soutiennent que l'article 210decies, §2, du Code électoral, dans l'interprétation selon laquelle le seuil électoral de 5% est requis séparément dans chacune des deux élections, constitue une violation de l'article 3 du Protocole n° 1 à la Convention européenne des droits de l'homme (CEDH). Le double seuil électoral a pour conséquence qu'une formation politique qui obtient plus de 50% des votes pour l'élection du Parlement wallon mais moins de 5% pour l'élection du groupe linguistique français du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale n'est pas représentée au Sénat. Ce faisant, l'article 210decies, §2, du Code électoral, viole l'article 3 du Protocole n° 1, qui assure « la libre expression de l'opinion du peuple sur le choix du corps législatif ».

Comme il l'a déjà été dit à propos des objections de constitutionnalité, dans le cadre de la validation des opérations aboutissant à la composition du Sénat, ce dernier n'est pas compétent pour se prononcer sur les objections mettant en cause la compatibilité avec des traités internationaux de la législation applicable à ces opérations.

Dans leur dernier moyen, les requérants soutiennent que la procédure de vérification des pouvoirs au Sénat et l'absence de toute voie de recours contre la décision du Sénat sont contraires à la CEDH, ainsi qu'il résulte de l'arrêt Grosaru contre Roumanie de la Cour européenne des droits de l'homme.

Selon l'article 48 de la Constitution, chaque Chambre procède à la vérification des pouvoirs de ses membres et règle les différends y relatifs. Par ailleurs, l'article 231, alinéa 1er, du Code électoral, prévoit que la Chambre des représentants et le Sénat se prononcent seuls sur la validité des opérations électorales. Dans le cadre de l'application des dispositions constitutionnelles et législatives précitées il n'appartient pas au Sénat de se prononcer sur la compatibilité avec la CEDH.

Sur la base de toutes ces considérations, votre commission est d'avis que les objections des requérants à l'encontre de la répartition des sièges pour les sénateurs désignés par le Parlement de la Communauté française, le Parlement wallon et le groupe linguistique français du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale ne peuvent être admises. Elle propose en conséquence de rejeter la réclamation.

Parlement en de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement aangewezen senatoren, niet kunnen worden aangenomen. Zij stelt dan ook voor de bezwaren te verwerpen.

Uw commissie heeft kennisgenomen van de lijsten die de voorzitters van het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement bij brieven van, respectievelijk, 30 juni en 1 juli 2014, 23 juni 2014, en 26 juni 2014, aan de griffier van de Senaat hebben bezorgd. Op die lijsten zijn de volgende parlementsleden tot senator aangewezen:

De senatoren aangewezen door het Parlement van de Franse Gemeenschap zijn:

- voor de politieke formatie A: mevrouw Christiane Vienne, mevrouw Nadia El Yousfi, mevrouw Christie Morreale en de heer Patrick Prévot;*
- voor de politieke formatie B: mevrouw Valérie De Bue, de heer Yves Evrard en de heer Alain Destexhe;*
- voor de politieke formatie D: mevrouw Véronique Waroux en de heer Bertin Mampaka Mankamba;*
- voor de politieke formatie E: mevrouw Hélène Ryckmans.*

De senatoren aangewezen door het Waals Parlement zijn:

- voor de politieke formatie A: mevrouw Latifa Gahouchi, mevrouw Anne Lambelin en mevrouw Olga Zrihen;*
- voor de politieke formatie B: mevrouw Christine Defraigne, de heer Olivier Destrebecq en de heer Jean-Paul Wahl;*
- voor de politieke formatie D: de heer François Desquesnes;*
- voor de politieke formatie E: de heer Philippe Henry.*

De senatoren aangewezen door de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement zijn:

- voor de politieke formatie A: mevrouw Véronique Jamoulle;*
- voor de politieke formatie B: de heer Jacques Brotchi.*

De heer Jan Peumans (N-VA). – Uw commissie heeft vastgesteld dat het aantal senatoren dat werd aangewezen per politieke formatie, overeenstemt met het aantal zetels dat door de griffier van de Senaat overeenkomstig artikel 210decies van het Kieswetboek aan de politieke formaties is toegekend.

Uw commissie heeft eveneens vastgesteld dat drie van de door het Parlement van de Franse Gemeenschap aangewezen senatoren deel uitmaken van de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement. Het gaat om mevrouw El Yousfi, de heer Destexhe en de heer Mampaka Mankamba. Bijgevolg is het voorschrift van artikel 67, §2, tweede lid, van de Grondwet, nageleefd.

Uw commissie acht het overbodig de verkiesbaarheid van de door het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement aangewezen senatoren te onderzoeken, aangezien dat onderzoek reeds door de betrokken parlementen is verricht.

Uw commissie heeft derhalve de eer u voor te stellen de personen die door het Parlement van de Franse Gemeenschap,

Uw commissie heeft kennisgenomen van de lijsten die de voorzitters van het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement bij brieven van, respectievelijk, 30 juni en 1 juli 2014, 23 juni 2014, en 26 juni 2014, aan de griffier van de Senaat hebben bezorgd. Op die lijsten zijn de volgende parlementsleden tot senator aangewezen:

Uw commissie heeft kennisgenomen van de lijsten die de voorzitters van het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement bij brieven van, respectievelijk, 30 juni en 1 juli 2014, 23 juni 2014, en 26 juni 2014, aan de griffier van de Senaat hebben bezorgd. Op die lijsten zijn de volgende parlementsleden tot senator aangewezen:

Uw commissie heeft kennisgenomen van de lijsten die de voorzitters van het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement bij brieven van, respectievelijk, 30 juni en 1 juli 2014, 23 juni 2014, en 26 juni 2014, aan de griffier van de Senaat hebben bezorgd. Op die lijsten zijn de volgende parlementsleden tot senator aangewezen:

Uw commissie heeft kennisgenomen van de lijsten die de voorzitters van het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement bij brieven van, respectievelijk, 30 juni en 1 juli 2014, 23 juni 2014, en 26 juni 2014, aan de griffier van de Senaat hebben bezorgd. Op die lijsten zijn de volgende parlementsleden tot senator aangewezen:

Uw commissie heeft kennisgenomen van de lijsten die de voorzitters van het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement bij brieven van, respectievelijk, 30 juni en 1 juli 2014, 23 juni 2014, en 26 juni 2014, aan de griffier van de Senaat hebben bezorgd. Op die lijsten zijn de volgende parlementsleden tot senator aangewezen:

Uw commissie heeft kennisgenomen van de lijsten die de voorzitters van het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement bij brieven van, respectievelijk, 30 juni en 1 juli 2014, 23 juni 2014, en 26 juni 2014, aan de griffier van de Senaat hebben bezorgd. Op die lijsten zijn de volgende parlementsleden tot senator aangewezen:

Uw commissie heeft kennisgenomen van de lijsten die de voorzitters van het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement bij brieven van, respectievelijk, 30 juni en 1 juli 2014, 23 juni 2014, en 26 juni 2014, aan de griffier van de Senaat hebben bezorgd. Op die lijsten zijn de volgende parlementsleden tot senator aangewezen:

Uw commissie heeft kennisgenomen van de lijsten die de voorzitters van het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement bij brieven van, respectievelijk, 30 juni en 1 juli 2014, 23 juni 2014, en 26 juni 2014, aan de griffier van de Senaat hebben bezorgd. Op die lijsten zijn de volgende parlementsleden tot senator aangewezen:

Uw commissie heeft kennisgenomen van de lijsten die de voorzitters van het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement bij brieven van, respectievelijk, 30 juni en 1 juli 2014, 23 juni 2014, en 26 juni 2014, aan de griffier van de Senaat hebben bezorgd. Op die lijsten zijn de volgende parlementsleden tot senator aangewezen:

Uw commissie heeft kennisgenomen van de lijsten die de voorzitters van het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement bij brieven van, respectievelijk, 30 juni en 1 juli 2014, 23 juni 2014, en 26 juni 2014, aan de griffier van de Senaat hebben bezorgd. Op die lijsten zijn de volgende parlementsleden tot senator aangewezen:

Uw commissie heeft kennisgenomen van de lijsten die de voorzitters van het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement bij brieven van, respectievelijk, 30 juni en 1 juli 2014, 23 juni 2014, en 26 juni 2014, aan de griffier van de Senaat hebben bezorgd. Op die lijsten zijn de volgende parlementsleden tot senator aangewezen:

Uw commissie heeft kennisgenomen van de lijsten die de voorzitters van het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement bij brieven van, respectievelijk, 30 juni en 1 juli 2014, 23 juni 2014, en 26 juni 2014, aan de griffier van de Senaat hebben bezorgd. Op die lijsten zijn de volgende parlementsleden tot senator aangewezen:

Uw commissie heeft kennisgenomen van de lijsten die de voorzitters van het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement bij brieven van, respectievelijk, 30 juni en 1 juli 2014, 23 juni 2014, en 26 juni 2014, aan de griffier van de Senaat hebben bezorgd. Op die lijsten zijn de volgende parlementsleden tot senator aangewezen:

Uw commissie heeft kennisgenomen van de lijsten die de voorzitters van het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement bij brieven van, respectievelijk, 30 juni en 1 juli 2014, 23 juni 2014, en 26 juni 2014, aan de griffier van de Senaat hebben bezorgd. Op die lijsten zijn de volgende parlementsleden tot senator aangewezen:

Uw commissie heeft kennisgenomen van de lijsten die de voorzitters van het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement bij brieven van, respectievelijk, 30 juni en 1 juli 2014, 23 juni 2014, en 26 juni 2014, aan de griffier van de Senaat hebben bezorgd. Op die lijsten zijn de volgende parlementsleden tot senator aangewezen:

Uw commissie heeft kennisgenomen van de lijsten die de voorzitters van het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement bij brieven van, respectievelijk, 30 juni en 1 juli 2014, 23 juni 2014, en 26 juni 2014, aan de griffier van de Senaat hebben bezorgd. Op die lijsten zijn de volgende parlementsleden tot senator aangewezen:

Uw commissie heeft kennisgenomen van de lijsten die de voorzitters van het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement bij brieven van, respectievelijk, 30 juni en 1 juli 2014, 23 juni 2014, en 26 juni 2014, aan de griffier van de Senaat hebben bezorgd. Op die lijsten zijn de volgende parlementsleden tot senator aangewezen:

M. Jan Peumans (N-VA). – *Uw commissie heeft kennisgenomen van de lijsten die de voorzitters van het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement bij brieven van, respectievelijk, 30 juni en 1 juli 2014, 23 juni 2014, en 26 juni 2014, aan de griffier van de Senaat hebben bezorgd. Op die lijsten zijn de volgende parlementsleden tot senator aangewezen:*

Uw commissie heeft kennisgenomen van de lijsten die de voorzitters van het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement bij brieven van, respectievelijk, 30 juni en 1 juli 2014, 23 juni 2014, en 26 juni 2014, aan de griffier van de Senaat hebben bezorgd. Op die lijsten zijn de volgende parlementsleden tot senator aangewezen:

Uw commissie heeft kennisgenomen van de lijsten die de voorzitters van het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement bij brieven van, respectievelijk, 30 juni en 1 juli 2014, 23 juni 2014, en 26 juni 2014, aan de griffier van de Senaat hebben bezorgd. Op die lijsten zijn de volgende parlementsleden tot senator aangewezen:

Uw commissie heeft kennisgenomen van de lijsten die de voorzitters van het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement bij brieven van, respectievelijk, 30 juni en 1 juli 2014, 23 juni 2014, en 26 juni 2014, aan de griffier van de Senaat hebben bezorgd. Op die lijsten zijn de volgende parlementsleden tot senator aangewezen:

het Waals Parlement en de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement zijn aangewezen, als leden van de Senaat toe te laten.

Ten slotte heeft uw commissie kennisgenomen van de brief die de voorzitter van het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap op 26 juni 2014 aan de griffier van de Senaat heeft gezonden. Daarin geeft de voorzitter kennis van de aanwijzing door dit Parlement van de heer Alexander Miesen als senator.

Uw commissie acht het overbodig de verkiesbaarheid van de heer Miesen te onderzoeken, aangezien dat onderzoek reeds door het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap is verricht.

Uw commissie heeft derhalve de eer u voor te stellen de heer Miesen als lid van de Senaat toe te laten.

Artikel 1er van de wet van 6 augustus 1931 houdende vaststelling van de onverenigbaarheden en ontzeggingen betreffende de ministers, gewezen ministers en ministers van Staat, alsmede de leden en gewezen leden van de Wetgevende Kamers luidt: “Onverminderd de overige grondwettelijke en wettelijke onverenigbaarheden, mogen de senatoren bedoeld in artikel 67, §1, 1° tot 5° van de Grondwet niet tegelijk het ambt van burgemeester, schepen of voorzitter van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn uitoefenen.”.

Uw commissie heeft er kennis van genomen dat een aantal van de aangewezen senatoren het mandaat van burgemeester, schepen of OCMW-voorzitter bekleden, maar zich verhinderd hebben verklaard in de uitoefening van dat mandaat.

De uitoefening van een parlementair mandaat is een politiek recht. De onverenigbaarheid houdt dan ook een wettelijke beperking in van de uitoefening van een politiek recht en bijgevolg van een fundamentele vrijheid. Overeenkomstig de algemene rechtsbeginselen wordt elke inbreuk op een vrijheid restrictief uitgelegd. Ik verwijs hier met name naar artikel 53 van het EVRM. Bijgevolg moet de regeling van de onverenigbaarheid van functies beperkend worden uitgelegd.

In artikel 1er van de wet van 6 augustus 1931 wordt de gelijktijdige uitoefening van de functies van burgemeester en van deelstaatsenator verboden. Verhinderde burgemeesters oefenen de functie van burgemeester niet uit. Dat is precies de kern van het begrip verhindering: ze kunnen geen enkele handeling verrichten die tot de prerogatieven van de burgemeester behoort en ze kunnen de gemeente evenmin verbinden. Dezelfde redenering is van toepassing op schepenen en OCMW-voorzitters.

Zelfs indien wordt aangenomen dat de tekst van artikel 1er onvoldoende duidelijk is en dat de bepaling toch als een absolute onverenigbaarheid van functies moet worden beschouwd omdat de federale wetgever niet voorziet in een schorsingsregeling en een terugkeerrecht, wijst uw commissie erop dat zowel de Vlaamse als de Waalse decreetgever, die bevoegd zijn om het statuut van de lokale mandatarissen te regelen, wel degelijk hebben voorzien in de mogelijkheid voor de burgemeester, de schepen en de OCMW-voorzitter om zich voor de duur van de uitoefening van hun parlementair mandaat verhinderd te verklaren in de uitoefening van het lokale mandaat.

Om die redenen is uw commissie van mening dat artikel 1er

par le Parlement de la Communauté française, par le Parlement wallon et par le groupe linguistique français du Parlement de la région de Bruxelles-Capitale.

Enfin, votre commission a pris connaissance de la lettre envoyée le 26 juin 2014 au greffier du Sénat par le président du Parlement de la Communauté germanophone, par laquelle ce dernier fait savoir que le Parlement a désigné M. Alexander Miesen en qualité de sénateur.

Votre commission estime superfétatoire d'examiner l'éligibilité de M. Miesen, le Parlement de la Communauté germanophone ayant déjà procédé à pareil examen.

Votre commission a dès lors l'honneur de vous proposer d'admettre M. Miesen comme membre du Sénat.

L'article 1er ter de la loi du 6 août 1931 établissant des incompatibilités et interdictions concernant les Ministres et Ministres d'État, ainsi que les membres et anciens membres des Chambres législatives, stipule ce qui suit : « Sans préjudice des autres incompatibilités constitutionnelles et légales, les sénateurs visés à l'article 67, §1er, 1° à 5°, de la Constitution ne peuvent exercer en même temps la fonction de bourgmestre, d'échevin ou de président d'un centre public d'aide sociale. »

Votre commission a pris connaissance de ce qu'un certain nombre de sénateurs désignés ont un mandat de bourgmestre, d'échevin ou de président de CPAS, mais qu'ils se sont déclarés empêchés pour l'exercice de ce mandat.

L'exercice d'un mandat parlementaire est un droit politique. L'incompatibilité s'analyse comme une restriction légale à l'exercice d'un droit politique et partant, d'une liberté publique. Selon les principes généraux du droit, toute atteinte à une liberté fait l'objet d'une interprétation restrictive. Le régime d'incompatibilité de fonction doit dès lors être interprété limitativement.

L'article 1er ter de la loi du 6 août 1931 interdit l'exercice simultané des fonctions de bourgmestre et de sénateur d'entités fédérées. Les bourgmestres empêchés n'exercent pas les fonctions maïorales. Il s'agit là de l'essence même de la notion d'empêchement. Ils ne peuvent poser aucun acte ressortissant à la fonction de bourgmestre ni engager la commune. Le même raisonnement s'applique aux échevins et aux présidents de CPAS.

Même à considérer que le texte de l'article 1er ter n'est pas suffisamment clair et que cette disposition doit tout de même être considérée comme établissant une incompatibilité absolue de fonctions puisque le législateur fédéral ne prévoit aucun régime de suspension ni de retour, votre commission fait remarquer que le législateur décentral, tant flamand que wallon, compétent pour régir le statut des mandataires locaux, a prévu la possibilité pour le bourgmestre, les échevins et le président de CPAS, de se déclarer empêchés, pendant la durée de leur mandat parlementaire, pour l'exercice de leur mandat local.

Sur la base de ces considérations, votre commission est d'avis que l'article 1er ter de la loi du 6 août 1931 ne fait pas

van de wet van 6 augustus 1931 er niet aan in de weg staat dat een verhinderd burgemeester, schepen of OCMW-voorzitter het mandaat van deelstaatsenator uitoefent.

De voorzitter. – Ik dank de rapporteurs voor dit verslag. Vraagt iemand het woord?

De heer Philippe Henry (Ecolo). – *Ten eerste betreur ik dat mijn fractie geen Brusselse kandidaat-senator kon voordragen. De grote Franstalige democratische fracties in het Parlement van de Franse Gemeenschap en het Brussels Hoofdstedelijk Parlement hebben een akkoord over een verdeling gesloten waardoor wij, conform de federale wet, alleen twee Waalse kandidaten konden voordragen.*

Volgens ons is dat een foute interpretatie van de teksten. Ik stel overigens vast dat er geen automatische verdeling bestaat; een gemeenschapssenator of een senator uit het Brussels Gewest zou meer diversiteit hebben mogelijk gemaakt en zou meer in overeenstemming zijn geweest met de geest van de institutionele hervorming en de samenstelling van de Senaat. Het is dan ook jammer dat dit niet is gebeurd.

Ten tweede had ik graag een antwoord gekregen op mijn vraag hoe de commissie de kwestie van de onverenigbaarheid die rechtstreeks een bepaalde persoon betrof, heeft aangepakt.

Ten derde verbaast het me dat de conclusies van de commissie afwijken van de volgens mij zeer pertinente juridische analyse van de diensten van de Senaat. Ze stemmen niet overeen met de regel die vóór de hervorming van de Senaat gold voor de gemeenschapssenatoren. Ik begrijp niet goed waarom het eensklaps mogelijk is om een lokaal mandaat te hebben, ook al is men verhinderd, en tegelijkertijd een mandaat als gemeenschaps- of gewestssenator uit te oefenen.

De heer Wouter Vanbesien (Groen). – Ik wens iets te zeggen over het verslag van de rapporteurs in verband met de interpretatie van het cumulverbod. De juridische dienst van de Senaat stelt in haar nota klaar en duidelijk dat de onverenigbaarheden voor parlementsleden in beginsel absoluut zijn. Enkel wanneer de wetgever uitdrukkelijk voorziet in een schorsingsregeling annex terugkeerrecht is de onverenigbaarheid relatief. Dat beginsel is helder. Het gaat niet over vervangingen of verhinderingen. Het is duidelijk: wie in de Senaat zetelt, kan geen schepen of burgemeester zijn. Wie wel een van die functies bekleedt, moet ontslag nemen.

Ik betreur dat de eerste beslissing die de vernieuwde Senaat neemt, al op een creatieve interpretatie steunt. Er worden manieren gezocht om de kantjes eraf te lopen, om het niet te nauw te nemen met de principes waarop de wet is gebaseerd. Het principe is dat er geen terugvalmogelijkheden moeten worden ingebouwd bij de keuze voor een nationaal mandaat.

Bij de onderhandelingen over de staatsvorming vond Groen inzake politieke ethiek een bondgenoot in de N-VA. De politieke ethiek was overigens het enige punt van overeenkomst tussen onze partij en de N-VA. Ik merk dat we al bij de eerste vergadering die bondgenoot zijn kwijtgespeeld. Wij zullen het rapport op dat punt niet goedkeuren.

obstacle à ce qu'un bourgmestre, échevin ou président de CPAS empêché exerce le mandat de sénateur d'entité fédérée.

M. le président. – Je remercie les rapporteurs pour ce rapport. Quelqu'un demande-t-il la parole ?

M. Philippe Henry (Ecolo). – Je souhaiterais intervenir sur trois points.

Primo, je regrette que mon groupe n'ait pas eu le loisir de proposer un candidat sénateur bruxellois puisque les grands groupes démocratiques francophones du Parlement de la Fédération Wallonie-Bruxelles et du Parlement bruxellois se sont accordés sur une répartition qui ne nous permettait plus, dans le respect de la loi fédérale, que de proposer deux candidats wallons.

Nous considérons qu'il s'agit là d'une interprétation abusive. Notre lecture des textes est différente. Je constate d'ailleurs qu'il n'existe pas de répartition mécanique et qu'avoir un sénateur de communauté ou de région bruxellois aurait permis davantage de diversité tout en étant plus conforme à l'esprit de la réforme institutionnelle et de la constitution du Sénat. Je regrette par conséquent qu'il n'en soit pas ainsi.

Secundo, je voudrais avoir réponse à ma question sur la situation d'incompatibilité concernant directement une personne. Comment la commission a-t-elle traité ce point ?

Tertio, je m'étonne que les conclusions de la commission s'écartent de l'analyse juridique effectuée par les services du Sénat, une analyse qui me paraissait extrêmement pointue. Elles ne correspondent pas à la règle qui était applicable aux sénateurs de communauté avant la réforme du Sénat. Je ne comprends donc pas bien pourquoi, tout à coup, il est possible de détenir un mandat au niveau local, même en étant empêché, tout en exerçant un mandat de sénateur de communauté ou de région.

M. Wouter Vanbesien (Groen). – *Je souhaite toucher un mot du rapport quant à l'interprétation de l'interdiction de cumul. La note du service juridique du Sénat précise clairement que les incompatibilités des parlementaires sont en principe absolues. L'incompatibilité n'est relative que si le législateur prévoit expressément des règles de suspension doublées d'un droit de retour. Il n'est nullement question de remplacements ou d'empêchements. Le principe est clair et net : quiconque siège au Sénat ne peut être échevin ou bourgmestre. Celui qui est revêtu d'une de ces fonctions doit démissionner.*

Je déplore que la toute première décision prise par la Sénat renouvelé s'appuie déjà sur une interprétation créative. On tente de transiger avec les principes qui fondent la loi. Le principe est le suivant : l'option pour le mandat national ne doit pas être assortie de possibilités de retour.

Au moment des négociations sur la réforme de l'État, Groen a trouvé dans la N-VA un allié lorsqu'il s'agissait de l'éthique politique. Je constate que nous avons perdu cet allié dès la première séance. Nous ne voterons pas en faveur du rapport sur ce point.

Mevrouw Katia Segers (sp.a). – Wat de beslissing met betrekking tot de onverenigbaarheid betreft, is onze fractie ook van mening dat de wet heel duidelijk is. Volgens ons is er sprake van absolute onverenigbaarheid tussen het ambt van senator en een lokaal uitvoerend mandaat en kan daarover geen discussie bestaan.

De Senaat heeft blijkbaar wel de mogelijkheid om zelfstandig te oordelen en creatief om te gaan met de interpretatie van de wetgeving. Wij willen daar geen politieke zaak van maken, maar als nieuwbakken senator vind ik die creativiteit betreurenswaardig. Persoonlijk heb ik, zoals trouwens ook collega's van andere fracties, de wet eenduidig nageleefd en heb ik onmiddellijk ontslag genomen als schepen in Liedekerke. Ik wilde de burger immers een heel helder, correct en eenduidig signaal geven dat deze mandaten onverenigbaar zijn. Ik zal mij bijgevolg bij de stemming onthouden.

Mevrouw Anke Van dermeersch (VB). – Vlaams Belang is bezorgd om de gang van zaken en wil een voorbehoud formuleren. Daarom zullen mijn collega en ik ons bij de stemming onthouden.

Het gaat ons daarbij niet om de postjespakkerij, cumuls en onverenigbaarheden.

Door de goedkeuring van het onderzoek van de geloofsbrieven moeten we ons ook uitspreken over de geldigheid van de verkiezingen, conform artikel 48 van de Grondwet en Hoofdstuk 1 van ons reglement. Toch plaatst dit ons voor een fundamenteel probleem. Op grond van de voornoemde regels zijn we bevoegd om te oordelen en geschillen over onszelf te beslechten, zonder dat daar een rechter bij betrokken wordt en zonder dat de mogelijkheid bestaat om in beroep te gaan tegen de beslissingen die hier genomen worden over de geldigheid van de verkiezingen.

We zijn dus zowel rechter als partij. Dat gaat in tegen de democratische beginselen in een rechtsstaat. Het is onaanvaardbaar dat we op die manier moeten te werk gaan.

De bevoegdheid die ons krachtens artikel 48 van de Grondwet en Hoofdstuk 1 van ons reglement wordt gegeven, is ook volgens internationale instellingen een probleem. De Raad van Europa stelt al vele jaren dat dit niet kan. Ook in het Vlaams Parlement werd al verwezen naar het arrest-Grosaru van 2 mei 2010 van het EHRM. Willen we de democratie, de mensenrechten en de internationale rechtspraak ernstig nemen, dan hadden we al lang maatregelen moeten nemen om deze regels aan te passen.

Sinds het arrest-Grosaru zijn er al tweemaal parlementsverkiezingen geweest op basis van deze regels. Geen enkele partij hier aanwezig heeft tot nog toe iets gedaan om dat euvel te verhelpen. Traditionele partijen liggen daar blijkbaar minder wakker van dan van de verdeling van postjes of van cumuls en onverenigbaarheden.

De preconstituante heeft in 2010 artikel 48 van de Grondwet helaas niet voor herziening vatbaar verklaard. Ook de institutionele meerderheid van de partijen die de zesde staatsvorming hebben vormgegeven, maakte geen gebruik van de mogelijkheid om via artikel 195 van de Grondwet toch artikel 48 van de Grondwet te kunnen wijzigen. Het afgelopen voorjaar vertikte ook de preconstituante van 2014 om dat

Mme Katia Segers (sp.a). – *Concernant la décision relative à l'incompatibilité, notre groupe estime lui aussi que la loi est limpide. Selon nous, l'incompatibilité entre le mandat de sénateur et un mandat exécutif local est absolue et ne souffre aucune discussion.*

Certes, le Sénat a manifestement la possibilité d'apprécier seul la situation et d'interpréter la législation de manière créative. Nous ne voulons pas en faire un problème politique mais en tant que sénatrice frais émoulue, je déplore cette créativité. Personnellement, comme certains collègues d'autres groupes d'ailleurs, j'ai respecté la loi et j'ai immédiatement démissionné de mon mandat d'échevine à Liedekerke. Je tenais en effet à indiquer clairement au citoyen que ces mandats sont incompatibles. Je m'abstiendrai donc lors du vote.

Mme Anke Van dermeersch (VB). – *Le Vlaams Belang s'inquiète du déroulement des événements et tient à formuler une réserve. C'est pourquoi mon collègue et moi-même nous abstiendrons lors du vote.*

La répartition des fonctions, les cumuls et es incompatibilités nous importent peu.

En approuvant les conclusions relatives à la vérification des pouvoirs, nous devons également nous prononcer sur la validité des élections, conformément à l'article 48 de la Constitution et au Chapitre 1er de notre règlement, ce qui nous place face à un problème fondamental. Sur la base des règles précitées, nous sommes compétents pour statuer et pour régler les litiges qui nous concernent, sans recourir à un juge et sans qu'il y ait de possibilité d'appel contre les décisions prises par notre assemblée sur la validité des élections.

Nous sommes dès lors à la fois juges et parties, ce qui va à l'encontre des principes démocratiques d'un État de droit. Il est inacceptable que nous devions travailler de cette façon.

La compétence qui nous est dévolue en vertu de l'article 48 de la Constitution et du Chapitre 1er de notre règlement constitue également un problème selon certaines institutions internationales. Le Conseil de l'Europe le dit déjà depuis de nombreuses années. Au Parlement flamand également, on s'est déjà référé à l'arrêt Grosaru rendu par la CEDH le 2 mai 2010. Si nous voulions prendre au sérieux la démocratie, les droits de l'homme et la jurisprudence internationale, nous aurions dû prendre depuis longtemps des mesures en vue d'adapter ces règles.

Depuis l'arrêt Grosaru, des élections législatives ont déjà été organisées deux fois sur la base de ces règles. À ce jour, aucun des partis ici présents n'a fait quoi que ce soit pour remédier à ce problème. Les partis traditionnels s'en soucient vraisemblablement moins que de la répartition des fonctions ou des cumuls et incompatibilités.

En 2010, le préconstituant n'a malheureusement pas déclaré l'article 48 de la Constitution ouvert à révision. La majorité institutionnelle qui a mis sur pied la sixième réforme de l'État, n'a pas utilisé la possibilité permettant de modifier l'article 48 de la Constitution au moyen de l'article 195 de la Constitution. Au printemps dernier, le préconstituant de 2014

artikel op te nemen in de lijst van voor herziening vatbaar verklaarde grondwetsartikelen, ofschoon wij daarop hadden aangedrongen. Ik vrees dus dat dit probleem ook de komende jaren niet kan worden opgelost.

Er is onwil bij de traditionele partijen om die schending van de mensenrechten ongedaan te maken. Het goedkeuren van verkiezingen is immers geen technische aangelegenheid, maar een eminent politieke aangelegenheid. Vlaams Belang wil niet meespelen in deze vaudeville van het status quo, die door het EHRM wordt veroordeeld. Wij zullen er blijven op aandringen dat deze situatie wordt genormaliseerd.

Vlaams Belang blijft gekant tegen deze illegale manier van werken van de traditionele partijen en blijft de legitimiteit ervan ten aanzien van het Vlaamse volk betwisten.

Een verkozene van het Vlaams Belang heeft bij de eedaflegging in de Kamer getrouwheid aan Vlaanderen en het Vlaamse volk gezworen. Ook mijn collega en ik zullen bij onze eedaflegging in de Senaat onze trouw aan Vlaanderen en aan het Vlaamse volk in gedachten houden. Wij zullen blijven strijden voor de mensenrechten en voor een billijke toepassing van de wetgeving. Daarom ook zullen we ons bij de stemming over de conclusies van het verslag onthouden.

Mevrouw Annick De Ridder (N-VA). – Er zijn uiteenlopende juridische interpretaties over de vraag of de onverenigbaarheid betrekking heeft op de functie zelf of over de uitoefening van de functie. Naast het advies van de Juridische Dienst van de Senaat zijn er nog andere adviezen.

Ik verwijs echter naar de conclusies van de commissie voor het Onderzoek van de geloofsbrieven. Ze stelt dat zelfs indien wordt aangenomen dat de tekst van artikel 1ter onvoldoende duidelijk is en dat de bepaling toch als een absolute onverenigbaarheid van functies moet worden beschouwd omdat de federale wetgever niet voorziet in een schorsingsregeling en een terugkeerrecht, het toch zo is dat zowel de Vlaamse als de Waalse decreetgever, die bevoegd zijn om het statuut van lokale mandatarissen te regelen, wel degelijk hebben voorzien in de mogelijkheid dat een burgemeester, OCMW-voorzitter of schepen zich voor de duur van de uitoefening van hun parlementair mandaat verhinderd verklaart in de uitoefening van het lokale mandaat.

Dat is duidelijk een nieuw gegeven. De hiërarchie der normen wordt aangepast. Decreten blijken immers voorrang te hebben op federale wetgeving. De regels van de deelstaten worden boven de wet geplaatst. Wij zijn ten zeerste verheugd met die mijlpaal. We zullen ons dus met veel plezier de conclusies van de commissie goedkeuren.

De heer Wouter Vanbesien (Groen). – Het klopt dat de Vlaamse decreetgever een regeling heeft uitgewerkt met betrekking tot de lokale mandaten. De regels met betrekking tot de uitoefening van het mandaat van senator zijn echter door de federale bijzondere wetgever vastgelegd.

De redenering van mevrouw De Ridder dat de Vlaamse regels blijkbaar voorrang hebben op de federale regels houdt dan ook geen steek.

a également refusé de reprendre cet article dans la liste des articles de la Constitution déclarés soumis à révision, bien que nous l'ayons instamment demandé. Je crains dès lors que ce problème ne puisse pas non plus être résolu dans les années à venir.

Les partis traditionnels s'entêtent à ne pas vouloir supprimer cette violation des droits de l'homme. La validation d'élections est non pas une matière technique mais une matière politique très importante. Le Vlaams Belang ne veut pas participer à ce vaudeville visant à maintenir une situation qui a été condamnée par la CEDH. Nous continuerons à insister pour qu'une régularisation soit effectuée.

Le Vlaams Belang continuera à s'opposer à la manière illégale de travailler des partis traditionnels et à en contester la légitimité vis-à-vis de la population flamande.

Lors de sa prestation de serment à la Chambre, un élu du Vlaams Belang a juré fidélité à la Flandre et au peuple flamand. Lors de notre prestation de serment au Sénat, mon collègue et moi-même garderons également à l'esprit cette fidélité à la Flandre et au peuple flamand. Nous continuerons à nous battre pour les droits de l'homme et pour une application juste de la législation. C'est également la raison pour laquelle nous nous abstenons lors du vote sur les conclusions du rapport.

Mme Annick De Ridder (N-VA). – *Les interprétations divergent quant à savoir si l'incompatibilité porte sur la fonction en elle-même ou sur son exercice. Outre celui du Service juridique du Sénat, d'autres avis ont été formulés.*

Je réfère cependant aux conclusions de la Commission de Vérification des pouvoirs, qui considère que même si le texte de l'article 1^{er}ter est ambigu et que cette disposition devrait être vue comme une incompatibilité absolue puisque le législateur fédéral ne prévoit pas de régime de suspension et de droit au retour, les législateurs décretsaux tant flamand que wallon – compétents pour régler le statut des mandataires locaux – ont prévu la possibilité pour un bourgmestre, un président de CPAS ou un échevin de se déclarer empêché d'exercer ce mandat local pour la durée de ses fonctions parlementaires.

C'est clairement un élément nouveau : la hiérarchie des normes est modifiée, car il semble que les décrets priment sur la législation fédérale. Les règles émanant des entités fédérées l'emportent sur la loi. Ce tournant nous réjouit, et nous serons donc heureux d'approuver les conclusions de la commission.

M. Wouter Vanbesien (Groen). – *Il est exact que le législateur décretsal flamand a élaboré une réglementation concernant les mandats locaux. Les dispositions relatives à l'exercice du mandat de sénateur sont toutefois définies par le législateur spécial fédéral.*

Le raisonnement de Mme De Ridder selon lequel les dispositions flamandes priment les dispositions fédérales ne tient donc pas la route.

Mevrouw Annick De Ridder (N-VA). – De heer Vanbesien geeft hiermee de federale interpretatie.

De heer Geert Bourgeois (N-VA). – Ik wil even reageren op de woorden van de heer Vanbesien.

Artikel 1er van de wet van 6 augustus 1931 stelt dat senatoren niet tegelijk het ambt van burgemeester, schepen of voorzitter van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn kunnen uitoefenen, “exercer la fonction”. In de parlementaire voorbereiding wordt nergens toegelicht wat daarmee juist wordt bedoeld. De letterlijke interpretatie is dat het mandaat van senator niet tegelijk kan worden uitgeoefend met bepaalde lokale mandaten.

De eminente juristen van de Senaat menen dat het gaat om een onverenigbaarheid van de functies op zich, los van de vraag of die functies al dan worden uitgeoefend. In hun advies steunen zij hun redenering op het feit dat federale wetgeving geen regeling inzake een terugvalpositie bevat. In de regelgeving van de deelstaatsparlementen – het Vlaams Parlement en het Waals Parlement – is daarentegen wel in een terugvalregeling voorzien. De Senaat is een senaat van de gemeenschappen, dus de beide regelingen kunnen niet los van elkaar worden gelezen.

De conclusie kan dan ook enkel zijn dat personen die burgemeester, OCMW-voorzitter of schepen zijn in het Waalse of het Vlaamse Gewest wel de titel van hun functie dragen. Ze oefenen die functie echter niet uit en ze hebben een terugvalpositie.

Dat is de juiste interpretatie. Dat is geen zaak van nieuwe politieke cultuur. De deelstaatsenatoren mogen voor de duur van hun mandaat geen functie uitoefenen zoals bepaald in artikel 1er van de wet van 6 augustus 1931.

Mevrouw Sabine de Bethune (CD&V). – Mijn fractie sluit zich aan bij de conclusies van de commissie.

Artikel 1er van de wet van 6 augustus 1931 over de onverenigbaarheden bepaalt dat er onverenigbaarheid bestaat voor een senator die tegelijkertijd een mandaat van burgemeester, schepen of voorzitter van het OCMW uitoefent. Dat laatste woord is heel belangrijk. Die persoon kan immers wel titularis blijven, maar dat mandaat niet uitoefenen tijdens zijn of haar ambt in de Senaat. Wanneer men zich verkiesbaar stelt voor een ambt, moet elke beperking in dat verband heel beperkend worden geïnterpreteerd.

Alvorens een beslissing te nemen hebben we de toelichting bij en de bespreking van het voorstel van wet uit 2000 dat aan de grondslag ligt van de thans geldende regeling, grondig onderzocht. Daaruit blijkt dat bij de ratio achter de cumulbeperking de tijdsbesteding van doorslaggevend belang is: beide mandaten zijn op het vlak van werklast niet combineerbaar. Die interpretatie leidt ertoe dat iemand die een lokaal mandaat heeft, daarvan wel titularis kan blijven, maar dat mandaat niet tegelijkertijd kan uitoefenen.

In die optiek zijn de conclusies van de commissie volslagen coherent. We zullen ze dan ook goedkeuren.

Mevrouw Martine Taelman (Open Vld). – Ik wil mij namens de Open Vld-fractie aansluiten bij de conclusies van de commissie voor het Onderzoek van de geloofsbrieven. Er

Mme Annick De Ridder (N-VA). – M. Vanbesien nous donne ici l'interprétation fédérale.

M. Geert Bourgeois (N-VA). – Je voudrais réagir aux propos de M. Vanbesien.

L'article 1^{er}ter de la loi du 6 août 1931 stipule que les sénateurs ne peuvent exercer en même temps la fonction de bourgmestre, d'échevin ou de président d'un centre public d'aide sociale. Les documents parlementaires ne précisent nulle part ce qu'il faut entendre par « exercer ».
L'interprétation littérale est que le mandat sénatorial ne peut être exercé simultanément avec certains mandats locaux.

Les éminents juristes du Sénat estiment qu'il s'agit d'une incompatibilité intrinsèque, indépendante de l'exercice des fonctions. Leur avis se fonde sur l'absence dans la législation fédérale d'un régime de retour, laquelle est prévue par des décrets du Parlement flamand et du Parlement wallon.
Comme le Sénat est une assemblée des communautés, ces dispositions doivent être lues en combinaison.

Cela n'a rien à voir avec une nouvelle culture politique. La conclusion ne peut être que la suivante à l'égard de ceux qui, en région wallonne ou flamande, portent le titre de bourgmestre, de président d'un centre public d'aide sociale ou d'échevin mais n'exercent pas la fonction : les sénateurs des entités fédérées ne peuvent exercer aucune fonction visée à l'article 1^{er}ter de la loi du 6 août 1931.

Mme Sabine de Bethune (CD&V). – Mon groupe se range aux conclusions de la commission.

L'article 1^{er}ter de la loi du 6 août 1931 prévoit une incompatibilité pour le sénateur qui exercerait – voilà le mot essentiel – simultanément une fonction de bourgmestre, d'échevin ou de président de CPAS. L'intéressé(e) peut conserver son titre, mais ne peut exercer le mandat tant qu'il ou elle est membre du Sénat. Toute restriction à l'éligibilité doit être interprétée de façon très restrictive.

Avant de nous prononcer, nous avons bien étudié les développements de la proposition de loi de 2000, à la base de la législation actuelle, et la discussion qu'elle avait engendrée. La raison majeure de l'interdiction du cumul est l'emploi du temps : les charges de travail de deux mandats sont trop lourdes pour être combinées. Par conséquent, un sénateur peut rester titulaire d'un mandat local s'il ne l'exerce pas.

Dans cette optique, les conclusions de la commission sont tout à fait cohérentes, et nous les approuverons.

Mme Martine Taelman (Open Vld). – Je voudrais, au nom du groupe Open Vld, adhérer aux conclusions de la Commission de Vérification des pouvoirs. Aucun argument

zijn geen doorslaggevende juridische argumenten om een cumul te verbieden of mogelijk te maken. Vermits de onverenigbaarheid een inperking van de politieke rechten inhoudt en de autonomie van de deelstaten om hun lokale besturen te organiseren moet worden gerespecteerd, moet volgens ons de federale wet restrictief worden geïnterpreteerd en moet de cumul mogelijk zijn wanneer een mandataris verhinderd is het lokale mandaat uit te oefenen. Dat heeft niets te maken met het doorbreken van de hiërarchie der normen.

De heer Philippe Henry (Ecolo). – *Ik had graag een antwoord gekregen op mijn vraag hoe de commissie heeft gewerkt.*

Mevrouw Christine Defraigne (MR). – *Ik kan de heer Henry antwoorden dat de commissie met gesloten deuren heeft vergaderd, en naar verluidt in een opperbeste sfeer.*

Er liggen twee juridische analyses op tafel. De restrictieve analyse van de wet van 1931 lijkt het te halen. Bij een beperking van een fundamentele vrijheid is een extensieve interpretatie niet mogelijk. Ook de strafwet wordt strikt geïnterpreteerd. De wet van 1931 heeft het over de uitoefening van de functies. Welnu, verhinderde burgemeesters en schepenen oefenen die functies niet uit.

Ik stel dan ook voor dat we over de conclusies van de commissie stemmen want we willen zo snel mogelijk de eed afleggen.

De heer Jacques Brotchi (MR). – *Ik dank de leden van de commissie voor het Onderzoek van de geloofsbrieven voor hun kritische, constructieve en relevante opmerkingen, en dat alles in een opperbeste sfeer.*

De persoon over wie de heer Henry het heeft, heeft zich noch over de vorm, noch over de grond van de zaak uitgesproken. We hadden enkel nood aan een precisering over zijn professionele kwaliteiten. De betrokkene heeft enkel over dat punt gesproken en is niet tussengekomen in het debat.

De voorzitter. – Ik dank de rapporteurs voor dit verslag.

Wij gaan over tot de stemming bij zitten en opstaan over de besluiten van het verslag.

De heer Philippe Henry (Ecolo). – *Er staan verschillende zaken op het spel. Conform artikel 44 van het Reglement lijkt het redelijk om een aparte stemming te houden over de onverenigbaarheid van de gelijktijdige uitoefening van een lokaal mandaat en een mandaat van senator.*

De voorzitter. – Het Reglement voorziet in de mogelijkheid om een gesplitste stemming te houden.

Wij stemmen dus eerst over het verslag zonder de elementen van onverenigbaarheden. Daarna zullen we stemmen over de elementen van onverenigbaarheden en ten slotte over het geheel.

De voorzitter. – Wij gaan over tot de stemming over de besluiten van het eerste deel van het verslag.

– **De besluiten van het eerste deel van het verslag worden aangenomen bij zitten en opstaan.**

juridique déterminant n’interdit ni ne permet un cumul. Étant donné que l’incompatibilité restreint les droits politiques et que l’autonomie des entités fédérées pour l’organisation de leurs administrations locales doit être respectée, la loi fédérale doit, selon nous, être interprétée de manière restrictive, et le cumul doit être possible lorsqu’un mandataire est empêché dans l’exercice de son mandat local. Cela n’a rien à voir avec la rupture de la hiérarchie des normes.

M. Philippe Henry (Ecolo). – Je voudrais obtenir une réponse à ma question relative à la manière dont la commission a travaillé.

Mme Christine Defraigne (MR). – Je répondrai à M. Henry que la commission a siégé à huis clos. Je crois savoir que l’ambiance y fut excellente.

Nous sommes face à deux analyses juridiques. L’analyse restrictive de la loi de 1931 semble s’imposer. En effet, lorsqu’il s’agit de la restriction d’une liberté fondamentale, on ne peut adopter une interprétation par extension. Par analogie, la loi pénale s’interprète strictement. La loi de 1931 fait bien état d’un exercice des fonctions. Or les bourgmestres et échevins empêchés n’exercent pas ces fonctions.

Monsieur le président, je vous propose dès lors de mettre au vote les conclusions de la commission car nous avons tous hâte de prêter serment.

M. Jacques Brotchi (MR). – Je remercie tous les membres de la Commission de Vérification des pouvoirs pour leurs remarques critiques, constructives et pertinentes, toujours dans une excellente ambiance.

Il m’est aisé de répondre à la question de M. Henry. La personne dont il parle ne s’est prononcée ni sur la forme ni sur le fond. Nous avons simplement eu besoin d’une précision relative à ses qualifications professionnelles. Cette personne ne s’est donc exprimée que sur un point précis mais n’est pas intervenue dans le débat.

M. le président. – Je remercie les rapporteurs pour ce rapport.

Nous passons au vote par assis et levé sur les conclusions de ce rapport.

M. Philippe Henry (Ecolo). – Il existe différents enjeux. Comme le prévoit l’article 44 du Règlement, il serait raisonnable d’organiser un vote séparé sur la question des incompatibilités en ce qui concerne l’exercice simultané d’un mandat local et d’un mandat de sénateur.

M. le président. – Le Règlement permet un vote séparé.

Nous votons d’abord sur la première partie du rapport qui n’aborde pas les incompatibilités. Ensuite nous voterons sur les incompatibilités et finalement sur l’ensemble du rapport.

M. le président. – Nous passons au vote sur les conclusions de la première partie du rapport.

– **Les conclusions de la première partie du rapport sont adoptées par assis et levé.**

De voorzitter. – Wij gaan nu over tot de stemming over de besluiten van het tweede deel van het verslag, dat betrekking heeft op de onverenigbaarheden.

– **De besluiten van het tweede deel van het verslag worden aangenomen bij zitten en opstaan.**

De voorzitter. – Wij gaan nu over tot de stemming over de besluiten van het verslag in zijn geheel.

– **De besluiten van het verslag worden aangenomen bij zitten en opstaan.**

De voorzitter. – Ik roep de leden van wie de geloofsbrieven geldig zijn verklaard uit tot senator.

Ik roep de leden van wie de geloofsbrieven geldig zijn verklaard uit tot senator.

Ik verzoek de door het Vlaams Parlement aangewezen leden de grondwettelijke eed af te leggen.

– De dames Ingrid Lieten, Katia Segers en Güler Turan, de heren Bart Van Malderen en Geert Bourgeois, de dames Cathy Coudyser, Annick De Ridder en Lieve Maes, de heren Philippe Muyters en Jan Peumans, mevrouw Elke Sleurs, de heren Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe en Ben Weyts, mevrouw Ann Brussee, de heren Hendrik Daems en Jean-Jacques De Gucht, de dames Martine Taelman en Elisabeth Meuleman, de heer Wouter Vanbesien, de dames Karin Brouwers, Bianca Debaets, Sabine de Bethune en Cindy Franssen, de heren Peter Van Rompuy, Johan Verstreken en Guy D'haeseleer, en mevrouw Anke Van dermeersch leggen de eed af.

De voorzitter. – Ik verzoek de leden aangewezen door het Parlement van de Franse Gemeenschap, door het Waals Parlement en door de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement, de grondwettelijke eed af te leggen.

– De dames Nadia El Yousfi, Latifa Gahouchi, Véronique Jamoulle, Anne Lambelin en Christie Morreale, de heer Patrick Prévot, de dames Christiane Vienne en Olga Zrihen, de heer Jacques Brotchi, de dames Valérie De Bue en Christine Defraigne, de heren Alain Destexhe, Olivier Destrebecq, Yves Evrard, Jean-Paul Wahl, François Desquesnes en Bertin Mampaka Mankamba, mevrouw Véronique Waroux, de heer Philippe Henry, en mevrouw Hélène Ryckmans leggen de eed af.

De voorzitter. – Ich bitte das Mitglied des Parlaments der Deutschsprachigen Gemeinschaft den verfassungsmäßigen Eid zu leisten:

Ik verzoek het lid aangewezen door het Parlement van de Duitstalige Gemeenschap de grondwettelijke eed af te leggen.

– De heer Alexander Miesen legt de eed af.

De voorzitter. – Ik geef deze leden akte van hun eedaflegging en verklaar hen aangesteld in hun mandaat van senator.

Ich bestätige diesen Mitgliedern ihre Eidesleistung und erkläre Sie zu ihrem Amt eingesetzt.

(Algemeen applaus)

M. le président. – Nous passons au vote sur les conclusions de la deuxième partie du rapport, qui concerne les incompatibilités.

– **Les conclusions de la deuxième partie du rapport sont adoptées par assis et levé.**

M. le président. – Nous passons au vote sur les conclusions de l'ensemble du rapport.

– **Les conclusions du rapport sont adoptées par assis et levé.**

M. le président. – Je proclame sénateurs, les membres dont les pouvoirs ont été déclarés valides.

Je proclame sénateurs, les membres dont les pouvoirs ont été déclarés valides.

Je prie les membres désignés par le Parlement flamand de prêter le serment constitutionnel.

– Mmes Ingrid Lieten, Katia Segers et Güler Turan, MM. Bart Van Malderen et Geert Bourgeois, Mmes Cathy Coudyser, Annick De Ridder et Lieve Maes, MM. Philippe Muyters et Jan Peumans, Mme Elke Sleurs, MM. Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe et Ben Weyts, Mme Ann Brussee, MM. Hendrik Daems et Jean-Jacques De Gucht, Mmes Martine Taelman et Elisabeth Meuleman, M. Wouter Vanbesien, Mmes Karin Brouwers, Bianca Debaets, Sabine de Bethune et Cindy Franssen, MM. Peter Van Rompuy, Johan Verstreken et Guy D'haeseleer, et Mme Anke Van dermeersch prêtent serment.

M. le président. – Je prie les membres désignés par le Parlement de la Communauté française, le Parlement wallon et le groupe linguistique français du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale, de prêter le serment constitutionnel.

– Mmes Nadia El Yousfi, Latifa Gahouchi, Véronique Jamoulle, Anne Lambelin et Christie Morreale, M. Patrick Prévot, Mmes Christiane Vienne et Olga Zrihen, M. Jacques Brotchi, Mmes Valérie De Bue et Christine Defraigne, MM. Alain Destexhe, Olivier Destrebecq, Yves Evrard, Jean-Paul Wahl, François Desquesnes et Bertin Mampaka Mankamba, Mme Véronique Waroux, M. Philippe Henry, et Mme Hélène Ryckmans prêtent serment.

M. le président. – Ich bitte das Mitglied des Parlaments der Deutschsprachigen Gemeinschaft den verfassungsmäßigen Eid zu leisten :

Je prie le membre désigné par le Parlement de la Communauté germanophone de prêter le serment constitutionnel.

– M. Alexander Miesen prête serment.

M. le président. – Je donne à ces membres acte de leur prestation de serment et les déclare installés dans leur mandat de sénateur.

Ich bestätige diesen Mitgliedern ihre Eidesleistung und erkläre Sie zu ihrem Amt eingesetzt.

(Applaudissements sur tous les bancs)

Regeling van de werkzaamheden

De voorzitter. – Ik stel voor dat wij op 10 juli e.k. om 15 uur opnieuw vergaderen voor het onderzoek van de geloofsbrieven en de eedaflegging van de gecoöpteerde senatoren.

Ik verzoek de bij de aanwijzing betrokken leden mij zo spoedig mogelijk de lijsten bedoeld in artikel 220 §5, van het Kieswetboek te bezorgen.

De zetels van de gecoöpteerde senatoren zijn als volgt verdeeld tussen de bij de Kamerverkiezing gevormde politieke formaties:

Voor de Nederlandse taalgroep:

- Politieke formatie A (sp.a): 1
- Politieke formatie B (N-VA): 2
- Politieke formatie C (Open Vld): 1
- Politieke formatie D (Groen): 1
- Politieke formatie E (CD&V): 1

Voor de Franse taalgroep:

- Politieke formatie A: (PS): 1
- Politieke formatie B (MR): 1
- Politieke formatie C (cdH): 1
- Politieke formatie D (Ecolo): 1

Beste collega’s, vooraleer wij onze vergadering eindigen, lijkt het mij meer dan gepast dat wij, met een kleine attentie, onze erkentelijkheid betuigen aan mijn voorgangster en onze huidige collega mevrouw Sabine de Bethune voor de wijze waarop zij de overgang heeft begeleid naar de Senaat in zijn nieuwe gedaante.

(De heer Jean-Jacques De Gucht overhandigt mevrouw de Bethune een bloemruiker.)

Ontslag en benoeming van regeringsleden

De voorzitter. – Bij brief van 16 juni 2014 zendt de eerste minister mij een afschrift over van het koninklijk besluit met als opschrift “Regering – Ontslag – Benoeming”.

Bij brief van 18 juni 2014 zendt de eerste minister mij een afschrift over van het koninklijk besluit met als opschrift “Regering – Ontslag – Benoeming”.

- **Voor kennisgeving aangenomen.**

Brussels Hoofdstedelijk Parlement

De voorzitter. – Bij boodschap van 10 juni 2014 heeft het Brussels Hoofdstedelijk Parlement aan de Senaat laten weten dat het zich ter vergadering van die dag geconstitueerd heeft.

- **Voor kennisgeving aangenomen.**

Ordre des travaux

M. le président. – Je propose que nous nous réunissions le 10 juillet prochain à 15 heures pour la vérification des pouvoirs et la prestation de serment des sénateurs cooptés.

Puis-je demander aux membres concernés par cette désignation de me faire parvenir au plus vite les listes visées à l’article 200 §5 du Code électoral ?

Les sièges des sénateurs cooptés sont répartis de la manière suivante entre les formations politiques constituées lors de l’élection de la Chambre :

Pour le groupe linguistique néerlandais :

- Formation politique A (sp.a) : 1
- Formation politique B (N-VA) : 2
- Formation politique C (Open Vld) : 1
- Formation politique D (Groen) : 1
- Formation politique E (CD&V) : 1

Pour le groupe linguistique français :

- Formation politique A (PS) : 1
- Formation politique B (MR) : 1
- Formation politique C (cdH) : 1
- Formation politique D (Ecolo) : 1

Chers collègues, avant de clôturer la séance, il me semble plus qu’opportun d’exprimer, par cette petite attention, notre reconnaissance à mon prédécesseur et notre collègue actuelle, Madame Sabine de Bethune, pour la manière dont elle a accompagné la transformation du Sénat vers sa nouvelle identité.

(M. Jean-Jacques De Gucht offre un bouquet de fleurs à Mme de Bethune.)

Démission et nomination de membres du gouvernement

M. le président. – Par lettre du 16 juin 2014, le premier ministre me transmet une copie de l’arrêté royal portant l’intitulé « Gouvernement – Démission – Nomination ».

Par lettre du 18 juin 2014, le premier ministre me transmet une copie de l’arrêté royal portant l’intitulé « Gouvernement – Démission – Nomination ».

- **Pris pour notification.**

Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale

M. le président. – Par message du 10 juin 2014, le Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale a fait connaître au Sénat qu’il s’est constitué en sa séance de ce jour.

- **Pris pour notification.**

Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement

De voorzitter. – Bij boodschap van 11 juni 2014 heeft de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement aan de Senaat laten weten dat zij zich ter vergadering van die dag geconstitueerd heeft.

– **Voor kennisgeving aangenomen.**

Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie

De voorzitter. – Bij boodschap van 12 juni 2014 heeft de Raad van de Vlaamse Gemeenschapscommissie aan de Senaat laten weten dat hij zich ter vergadering van die dag geconstitueerd heeft.

– **Voor kennisgeving aangenomen.**

Vergadering van de Franse Gemeenschapscommissie

De voorzitter. – Bij boodschap van 12 juni 2014 heeft de Vergadering van de Franse Gemeenschapscommissie aan de Senaat laten weten dat zij zich ter vergadering van die dag geconstitueerd heeft.

– **Voor kennisgeving aangenomen.**

Waals Parlement

De voorzitter. – Bij boodschap van 13 juni 2014 heeft het *Parlement wallon* aan de Senaat laten weten dat het zich ter vergadering van die dag geconstitueerd heeft.

– **Voor kennisgeving aangenomen.**

Parlement van de Franse Gemeenschap

De voorzitter. – Bij boodschap van 17 juni 2014 heeft het *Parlement de la Communauté française* aan de Senaat laten weten dat het zich ter vergadering van die dag geconstitueerd heeft.

– **Voor kennisgeving aangenomen.**

Vlaams Parlement

Bij boodschap van 25 juni 2014 heeft het Vlaams Parlement aan de Senaat laten weten dat het zich ter vergadering van die dag geconstitueerd heeft.

– **Voor kennisgeving aangenomen.**

Parlament der Deutschsprachigen Gemeinschaft

Bij boodschap van 26 juni 2014 heeft het *Parlament der*

Assemblée réunie de la Commission communautaire commune du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale

M. le président. – Par message du 11 juin 2014, l'Assemblée réunie de la Commission communautaire commune du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale a fait connaître au Sénat qu'elle s'est constituée en sa séance de ce jour.

– **Pris pour notification.**

Assemblée de la Commission communautaire flamande

M. le président. – Par message du 12 juin 2014, l'Assemblée de la Commission communautaire flamande a fait connaître au Sénat qu'elle s'est constituée en sa séance de ce jour.

– **Pris pour notification.**

Assemblée de la Commission communautaire française

M. le président. – Par message du 12 juin 2014, l'Assemblée de la Commission communautaire française a fait connaître au Sénat qu'elle s'est constituée en sa séance de ce jour.

– **Pris pour notification.**

Parlement wallon

M. le président. – Par message du 13 juin 2014, le Parlement wallon a fait connaître au Sénat qu'il s'est constitué en sa séance de ce jour.

– **Pris pour notification.**

Parlement de la Communauté française

M. le président. – Par message du 17 juin 2014, le Parlement de la Communauté française a fait connaître au Sénat qu'il s'est constitué en sa séance de ce jour.

– **Pris pour notification.**

Parlement flamand

Par message du 25 juin 2014, le *Vlaams Parlement* a fait connaître au Sénat qu'il s'est constitué en sa séance de ce jour.

– **Pris pour notification.**

Parlament der Deutschsprachigen Gemeinschaft

Par message du 26 juin 2014, le *Parlament der*

Deutschsprachigen Gemeinschaft aan de Senaat laten weten dat het zich ter vergadering van die dag geconstitueerd heeft.

– **Voor kennisgeving aangenomen.**

De voorzitter. – De agenda van deze vergadering is afgewerkt.

De volgende vergadering vindt plaats op donderdag 10 juli om 15 uur.

(De vergadering wordt gesloten om 17.40 uur.)

Berichten van verhindering

Afwezig met bericht van verhindering: mevrouw Sonja Claes.

– **Voor kennisgeving aangenomen.**

Deutschsprachigen Gemeinschaft a fait connaître au Sénat qu’il s’est constitué en sa séance de ce jour.

– **Pris pour notification.**

M. le président. – L’ordre du jour de la présente séance est ainsi épuisé.

La prochaine séance aura lieu le jeudi 10 juillet à 15 h.

(La séance est levée à 17 h 40.)

Excusés

Mme Sonja Claes demande d’excuser son absence à la présente séance.

– **Pris pour information.**

Bijlage

Zetelverdeling voor de door het Vlaams Parlement aangewezen senatoren

Met toepassing van artikel 210*quinquies* van het Kieswetboek heeft de griffier van de Senaat op donderdag 8 mei 2014 de tabel opgemaakt van de samenhangende kandidatenlijsten voor de verkiezing van het Vlaams Parlement.

Kieskringen	Formaties						
	A	B	C	D	E	F	G
Antwerpen	12 sp.a	13 N-VA	7 Open Vld	2 Groen	15 CD&V	3 VLAAMS BELANG	17 PVDA+
Limburg	12 sp.a	13 N-VA	7 Open Vld	2 Groen	15 CD&V	3 VLAAMS BELANG	17 PVDA+
West-Vlaanderen	12 sp.a	13 N-VA	7 Open Vld	2 Groen	15 CD&V	3 VLAAMS BELANG	17 PVDA+
Oost-Vlaanderen	12 sp.a	13 N-VA	7 Open Vld	2 Groen	15 CD&V	3 VLAAMS BELANG	17 PVDA+
Vlaams-Brabant	12 sp.a	13 N-VA	7 Open Vld	2 Groen	15 CD&V	3 VLAAMS BELANG	17 PVDA+
Brussel	12 sp.a	13 N-VA	7 Open Vld	2 Groen	15 CD&V	3 VLAAMS BELANG	

Op woensdag 4 juni 2014 heeft de griffier van de Senaat overeenkomstig artikel 210*octies* van het Kieswetboek, op basis van de samenvattende tabellen opgesteld door de voorzitters van de kieskringhoofdbureaus en van het Brusselse gewestbureau, het totale stemcijfer van de politieke formaties berekend.

De politieke formatie A behaalt 587 901 stemmen.

De politieke formatie B behaalt 1 339 943 stemmen.

De politieke formatie C behaalt 594 464 stemmen.

De politieke formatie D behaalt 365 779 stemmen.

De politieke formatie E behaalt 860 685 stemmen.

De politieke formatie F behaalt 248 840 stemmen.

De politieke formatie G behaalt 106 114 stemmen.

Overeenkomstig artikel 68, §1, tweede lid, van de Grondwet mogen enkel politieke formaties die bij de verkiezing van het Vlaams Parlement minstens een zetel behalen, deelnemen aan de zetelverdeling. De politieke formatie G voldoet niet aan die voorwaarde en neemt bijgevolg niet deel aan de zetelverdeling.

De politieke formaties A, B, C, D, E en F worden toegelaten

Annexe

Répartition des sièges pour les sénateurs désignés par le Parlement flamand

En application de l'article 210*quinquies* du Code électoral, le greffier du Sénat a établi le 8 mai 2014 le tableau des listes correspondantes de candidats pour l'élection du Parlement flamand.

Circonscriptions	Formations						
	A	B	C	D	E	F	G
Anvers	12 sp.a	13 N-VA	7 Open Vld	2 Groen	15 CD&V	3 VLAAMS BELANG	17 PVDA+
Limbourg	12 sp.a	13 N-VA	7 Open Vld	2 Groen	15 CD&V	3 VLAAMS BELANG	17 PVDA+
Flandre occidentale	12 sp.a	13 N-VA	7 Open Vld	2 Groen	15 CD&V	3 VLAAMS BELANG	17 PVDA+
Flandre orientale	12 sp.a	13 N-VA	7 Open Vld	2 Groen	15 CD&V	3 VLAAMS BELANG	17 PVDA+
Brabant flamand	12 sp.a	13 N-VA	7 Open Vld	2 Groen	15 CD&V	3 VLAAMS BELANG	17 PVDA+
Bruxelles	12 sp.a	13 N-VA	7 Open Vld	2 Groen	15 CD&V	3 VLAAMS BELANG	

Le 4 juin 2014 le greffier du Sénat a calculé, conformément à l'article 210*octies* du Code électoral, le chiffre électoral total des formations politiques sur la base des tableaux récapitulatifs rédigés par les présidents des bureaux principaux de circonscription et du bureau régional bruxellois.

La formation politique A obtient 587 901 votes.

La formation politique B obtient 1 339 943 votes.

La formation politique C obtient 594 464 votes.

La formation politique D obtient 365 779 votes.

La formation politique E obtient 860 685 votes.

La formation politique F obtient 248 840 votes.

La formation politique G obtient 106 114 votes.

Conformément à l'article 68, §1er, alinéa 2, de la Constitution, seules les formations politiques qui obtiennent au moins un siège pour l'élection du Parlement flamand peuvent participer à la répartition des sièges. La formation politique G ne satisfait pas à cette condition et ne participe dès lors pas à la répartition des sièges.

Les formations politiques admises à la répartition des sièges

tot de zetelverdeling.

Met toepassing van artikel 210*octies*, §3, van het Kieswetboek, wordt de kiesdeler vastgesteld op 122 955.

Het stemcijfer van de politieke formatie A is 587 901 en geeft recht op 4 zetels.

Het stemcijfer van de politieke formatie B is 1 339 943 en geeft recht op 10 zetels.

Het stemcijfer van de politieke formatie C is 594 464 en geeft recht op 4 zetels.

Het stemcijfer van de politieke formatie D is 365 779 en geeft recht op 2 zetels.

Het stemcijfer van de politieke formatie E is 860 685 en geeft recht op 7 zetels.

Het stemcijfer van de politieke formatie F is 248 840 en geeft recht op 2 zetels.

Zetelverdeling voor de door het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Waals Parlement en de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement aangewezen senatoren

Met toepassing van artikel 210*quinquies* van het Kieswetboek heeft de griffier van de Senaat op donderdag 8 mei 2014 de tabel opgemaakt van de samenhangende kandidatenlijsten voor de verkiezing van het Waals Parlement en de Franse taalgroep van het Brussels Parlement.

Formaties	Kieskringen							
	A	B	C	D	E	F	G	H
Nivelles	10 PS	1 MR	16 Parti Populaire	14 cdH	9 Ecolo		18 PTB-GO!	6 FDF
Tournai – Ath – Mouscron	10 PS	1 MR	16 Parti Populaire	14 cdH	9 Ecolo		18 PTB-GO!	6 FDF
Charleroi	10 PS	1 MR	16 Parti Populaire	14 cdH	9 Ecolo		18 PTB-GO!	6 FDF
Mons	10 PS	1 MR	16 Parti Populaire	14 cdH	9 Ecolo		18 PTB-GO!	6 FDF
Soignies	10 PS	1 MR	16 Parti Populaire	14 cdH	9 Ecolo		18 PTB-GO!	6 FDF
Thuin	10 PS	1 MR	16 Parti Populaire	14 cdH	9 Ecolo		18 PTB-GO!	6 FDF
Huy – Waremme	10 PS	1 MR	16 Parti Populaire	14 cdH	9 Ecolo		18 PTB-GO!	6 FDF

sont les formations A, B, C, D, E et F.

En application de l’article 210*octies*, §3, du Code électoral, le diviseur électoral est établi à 122 955.

Le chiffre électoral de la formation politique A est de 587 901 et donne droit à 4 sièges.

Le chiffre électoral de la formation politique B est de 1 339 943 et donne droit à 10 sièges.

Le chiffre électoral de la formation politique C est de 594 464 et donne droit à 4 sièges.

Le chiffre électoral de la formation politique D est de 365 779 et donne droit à 2 sièges.

Le chiffre électoral de la formation politique E est de 860 685 et donne droit à 7 sièges.

Le chiffre électoral de la formation politique F est de 248 840 et donne droit à 2 sièges.

Répartition des sièges pour les sénateurs désignés par le Parlement de la Communauté française, le Parlement wallon et le groupe linguistique français du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale

En application de l’article 210*quinquies* du Code électoral, le greffier du Sénat a établi le 8 mai 2014 le tableau des listes correspondantes de candidats pour l’élection du Parlement wallon et du groupe linguistique français du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale.

Formations	Circonscriptions							
	A	B	C	D	E	F	G	H
Nivelles	10 PS	1 MR	16 Parti Populaire	14 cdH	9 Ecolo		18 PTB-GO!	6 FDF
Tournai – Ath – Mouscron	10 PS	1 MR	16 Parti Populaire	14 cdH	9 Ecolo		18 PTB-GO!	6 FDF
Charleroi	10 PS	1 MR	16 Parti Populaire	14 cdH	9 Ecolo		18 PTB-GO!	6 FDF
Mons	10 PS	1 MR	16 Parti Populaire	14 cdH	9 Ecolo		18 PTB-GO!	6 FDF
Soignies	10 PS	1 MR	16 Parti Populaire	14 cdH	9 Ecolo		18 PTB-GO!	6 FDF
Thuin	10 PS	1 MR	16 Parti Populaire	14 cdH	9 Ecolo		18 PTB-GO!	6 FDF
Huy – Waremme	10 PS	1 MR	16 Parti Populaire	14 cdH	9 Ecolo		18 PTB-GO!	6 FDF

Liège	10 PS	1 MR	16 Parti Populaire	14 cdH	9 Ecolo	31 ISLAM	18 PTB-GO!	6 FDF
Verviers	10 PS	1 MR	16 Parti Populaire	14 cdH	9 Ecolo		18 PTB-GO!	6 FDF
Arlon – Bastogne – Marche-en- Famenne	10 PS	1 MR	16 Parti Populaire	14 cdH	9 Ecolo		18 PTB-GO!	6 FDF
Neufchâteau- Virton	10 PS	1 MR	16 Parti Populaire	14 cdH	9 Ecolo			6 FDF
Namur	10 PS	1 MR	16 Parti Populaire	14 cdH	9 Ecolo		18 PTB-GO!	6 FDF
Dinant – Philippeville	10 PS	1 MR	16 Parti Populaire	14 cdH	9 Ecolo		18 PTB-GO!	6 FDF
Région de Bruxelles- Capitale	10 PS	1 MR	16 Parti Populaire	14 cdH	9 Ecolo	35 ISLAM	18 PTB*PVDA- GO!	6 FDF

Liège	10 PS	1 MR	16 Parti Populaire	14 cdH	9 Ecolo	31 ISLAM	18 PTB-GO!	6 FDF
Verviers	10 PS	1 MR	16 Parti Populaire	14 cdH	9 Ecolo		18 PTB-GO!	6 FDF
Arlon – Bastogne – Marche-en- Famenne	10 PS	1 MR	16 Parti Populaire	14 cdH	9 Ecolo		18 PTB-GO!	6 FDF
Neufchâteau- Virton	10 PS	1 MR	16 Parti Populaire	14 cdH	9 Ecolo			6 FDF
Namur	10 PS	1 MR	16 Parti Populaire	14 cdH	9 Ecolo		18 PTB-GO!	6 FDF
Dinant – Philippeville	10 PS	1 MR	16 Parti Populaire	14 cdH	9 Ecolo		18 PTB-GO!	6 FDF
Région de Bruxelles- Capitale	10 PS	1 MR	16 Parti Populaire	14 cdH	9 Ecolo	35 ISLAM	18 PTB*PVDA- GO!	6 FDF

Op 4 juni 2014 heeft de griffier van de Senaat overeenkomstig artikel 210*decies* van het Kieswetboek, op basis van de samenvattende tabellen opgesteld door de voorzitters van de kieskringhoofdbureaus en van het Brusselse gewestbureau, het totale stemcijfer van de politieke formaties berekend.

De politieke formatie A behaalt 741 413 stemmen.

De politieke formatie B behaalt 640 595 stemmen.

De politieke formatie C behaalt 107 523 stemmen.

De politieke formatie D behaalt 358 511 stemmen.

De politieke formatie E behaalt 217 847 stemmen.

De politieke formatie F behaalt 10 114 stemmen.

De politieke formatie G behaalt 133 659 stemmen.

De politieke formatie H behaalt 112 378 stemmen.

Overeenkomstig artikel 68, §1, vierde lid, van de Grondwet, mogen enkel politieke formaties die zowel bij de verkiezing van het Waals Parlement als bij de verkiezing van de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement minstens een zetel behalen, deelnemen aan de zetelverdeling. De politieke formaties C, F en H voldoen niet aan die voorwaarde en nemen bijgevolg niet deel aan de zetelverdeling.

Overeenkomstig artikel 210*decies*, §2, van het Kieswetboek, mogen enkel politieke formaties die zowel bij de verkiezing van het Waals Parlement als bij de verkiezing van de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement minstens vijf procent behalen van het algemeen totaal van de geldig uitgebrachte stemmen, deelnemen aan de zetelverdeling. Aangezien het totaal van de geldig uitgebrachte stemmen voor de verkiezing van de Franse taalgroep van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement 409 048 bedraagt en de lijst 18 “PTB*PVDA-GO!” 15 777 stemmen behaalt, voldoet de

Le 4 juin 2014 le greffier du Sénat a calculé, conformément à l'article 210*decies* du Code électoral, le chiffre électoral total des formations politiques sur la base des tableaux récapitulatifs rédigés par les présidents des bureaux principaux de circonscription et du bureau régional bruxellois.

La formation politique A obtient 741 413 votes.

La formation politique B obtient 640 595 votes.

La formation politique C obtient 107 523 votes.

La formation politique D obtient 358 511 votes.

La formation politique E obtient 217 847 votes.

La formation politique F obtient 10 114 votes.

La formation politique G obtient 133 659 votes.

La formation politique H obtient 112 378 votes.

Conformément à l'article 68, §1er, alinéa 4, de la Constitution, seules les formations politiques qui obtiennent au moins un siège aussi bien pour l'élection du Parlement wallon que pour l'élection du groupe linguistique français du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale, peuvent participer à la répartition des sièges. Les formations politiques C, F et H ne satisfont pas à cette condition et ne participent dès lors pas à la répartition des sièges.

Conformément à l'article 210*decies*, §2, du Code électoral, seules les formations politiques qui obtiennent au moins cinq pour cent du total général des votes valablement exprimés aussi bien pour l'élection du Parlement wallon que pour l'élection du groupe linguistique français du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale, peuvent participer à la répartition des sièges. Comme le total des votes valablement exprimés pour l'élection du groupe linguistique français du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale s'élève à 409 048 et que la liste 18 « PTB*PVDA-GO! » obtient 15 777

politieke formatie G niet aan die voorwaarde en neemt ze bijgevolg niet deel aan de zetelverdeling.

De politieke formaties A, B, D en E worden bijgevolg toegelaten tot de zetelverdeling.

Met toepassing van artikel 210*decies*, §3, van het Kieswetboek, wordt de kiesdeler vastgesteld op 91 513,57.

Het stemcijfer van de politieke formatie A is 741 413 en geeft recht op 8 zetels.

Het stemcijfer van de politieke formatie B is 640 595 en geeft recht op 7 zetels.

Het stemcijfer van de politieke formatie D is 358 511 en geeft recht op 3 zetels.

Het stemcijfer van de politieke formatie E is 217 847 en geeft recht op 2 zetels.

votes, la formation politique G ne satisfait pas à cette condition et ne participe dès lors pas à la répartition des sièges.

En conséquence, les formations politiques admises à la répartition des sièges sont les formations A, B, D et E.

En application de l’article 210*decies*, §3, du Code électoral, le diviseur électoral est établi à 91 513,57.

Le chiffre électoral de la formation politique A est de 741 413 et donne droit à 8 sièges.

Le chiffre électoral de la formation politique B est de 640 595 et donne droit à 7 sièges.

Le chiffre électoral de la formation politique D est de 358 511 et donne droit à 3 sièges.

Le chiffre électoral de la formation politique E est de 217 847 et donne droit à 2 sièges.